

บทที่ 5

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบ สิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน ตำบล
พระธาตุผาแดง อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก มีวัตถุประสงค์เพื่อลดผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นต่อ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ และแก้ไขผลกระทบที่เกิดขึ้น ที่ต้องดำเนินการโดยหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน และมีกรมชลประทานเป็นหน่วยงานรับผิดชอบซึ่งการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติ
การป้องกัน แก้ไขและติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 มีทั้งหมด
จำนวน 17 แผนงานรวมงบประมาณทั้งสิ้น 6,577,720 บาท มีดังนี้

1) แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม

1. งานปลูกป่าและรักษาพื้นที่ต้นน้ำลำธาร
2. งานบริหารจัดการน้ำ
3. งานส่งเสริมและพัฒนากสิกรรม
4. งานให้องค์ความรู้แก่ประชาชนด้านสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม

2) แผนปฏิบัติการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

1. แผนงานติดตามด้านอุทกวิทยาน้ำผิวดิน
2. แผนงานติดตามด้านอุทกวิทยา
3. แผนงานติดตามคุณภาพน้ำผิวดิน
4. แผนงานติดตามคุณภาพน้ำใต้ดิน
5. แผนงานติดตามคุณภาพดิน
6. แผนงานติดตามตรวจสอบธรณีวิทยาแผ่นดินไหว
7. แผนงานติดตามด้านการตกตะกอน และการชะล้างพังทลาย
8. แผนติดตามด้านทรัพยากรประมง นิเวศวิทยาทางน้ำ
9. แผนงานติดตามการปลูกป่าและป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้
10. แผนงานติดตามผลกระทบด้านทรัพยากรสัตว์ป่า
11. แผนติดตามเฝ้าระวังโรคติดต่อนำโรคหนองพยาธิ
12. แผนติดตามเฝ้าระวังปริมาณแคดเมียม/สารหนู
13. แผนการติดตามการปฏิบัติป้องกันแก้ไขและแผนติดตามตรวจสอบผลกระทบ

สิ่งแวดล้อม

ตาราง ที่ 5 - 1 แผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไข และติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. 2564

ลำดับ	แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณที่ได้รับจัดสรร
1.	งานปลูกป่าและรักษาพื้นที่ต้นน้ำลำธาร	กรมป่าไม้ - สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 4 ตาก	2,178,720
2.	งานบริหารจัดการน้ำ	กรมชลประทาน - โครงการชลประทานตาก	35,000
3.	งานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร	กรมส่งเสริมการเกษตร	254,000
4.	งานให้องค์ความรู้แก่ประชาชนด้านสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก	200,000
5.	แผนงานติดตามด้านอุตุนิยมิวิทยา	กรมชลประทาน - ศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนล่าง	150,000
6.	แผนงานติดตามด้านอุทกวิทยาน้ำผิวดิน	กรมชลประทาน - ศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนล่าง	100,000
7.	แผนงานติดตามคุณภาพน้ำผิวดิน	กรมชลประทาน - สำนักบริหารโครงการ	195,000
8.	แผนงานติดตามคุณภาพน้ำใต้ดิน	กรมชลประทาน - สำนักบริหารโครงการ	125,000
9.	แผนงานติดตามตรวจสอบธรณีวิทยาแผ่นดินไหว	กรมชลประทาน - สำนักสำรวจวิศวกรรมและธรณีวิทยา	300,000
10.	แผนงานติดตามด้านการตกตะกอน และการชะล้างพังทลาย	กรมชลประทาน - ศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนล่าง	100,000
11.	แผนงานติดตามด้านทรัพยากรประมง นิเวศวิทยาทางน้ำ	กรมประมง - ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดตาก	900,000
12.	แผนงานติดตามการปลูกป่าและป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้	กรมป่าไม้ - สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 4 ตาก	140,000
13.	แผนงานติดตามผลกระทบด้านทรัพยากรสัตว์ป่า	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช - สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 14 ตาก - อุทยานแห่งชาติน้ำตกพาเจริญ	500,000
14.	แผนติดตามคุณภาพดิน	กรมพัฒนาที่ดิน - สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9 นครสวรรค์	200,000
15.	แผนงานติดตามเฝ้าระวังโรคติดต่อฯ โดยหนองพยาธิ	กรมควบคุมโรค - สำนักงานป้องกันและควบคุมโรคที่ 2	200,000
16.	แผนงานติดตามเฝ้าระวังปริมาณแคดเมียม/สารหนู	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก	500,000
17.	แผนการติดตามการปฏิบัติป้องกันแก้ไขและแผนติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม	กรมชลประทาน - สำนักบริหารโครงการ	500,000
รวมงบประมาณทั้งสิ้น			6,577,720

ที่มา : ส่วนสิ่งแวดล้อม กรมชลประทาน,2564

5.1 แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม

5.1.1 แผนงานปลูกป่าและรักษาพื้นที่ต้นน้ำลำธาร

1) หลักการและเหตุผล

ป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่สวด ประกาศตามประกาศกฎกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมฉบับที่ 639 (พ.ศ. 2516) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 เนื้อที่ 697,750 ไร่ สภาพพื้นที่เป็นที่ทำกินของราษฎร และพื้นที่ที่ป่าคงสภาพป่าสมบูรณ์ที่ยังเหลืออยู่มีแนวโน้มจะถูกบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะบริเวณตอนเหนือโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน จังหวัดตาก ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำของห้วยแม่สวด ห้วยแม่ดาว ประกอบกับพื้นที่ป่าไม้โดยรอบพื้นที่ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำอยู่ใกล้กับชุมชน จึงมีโอกาสสูงที่จะถูกบุกรุกเข้ายึดถือครองทำประโยชน์ การปฏิบัติงานจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนและกวดขันมากยิ่งขึ้น

โครงการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ป่าไม้ที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน เป็นการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ป่าไม้ที่เสื่อมโทรม บริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำ ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำที่จะดูดซับและกักเก็บน้ำ เป็นแหล่งน้ำต้นทุนและปล่อยลงให้อ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน แต่ในปัจจุบันพบว่า พื้นที่ป่าเหนืออ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบนมีสภาพเสื่อมโทรมเนื่องจากการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า การเผาป่า การบุกรุกพื้นที่เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัย ทำการเกษตร และทำไร่เลื่อนลอยในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ส่งผลต่อการเกิดปัญหาการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ปัญหาไฟป่า นอกจากนี้พื้นที่ต้นน้ำยังไม่สามารถทำตามหน้าที่ในการรักษาสมดุลของระบบนิเวศป่าไม้โดยเฉพาะการดูดซับและกักเก็บน้ำเอาไว้ได้ ทำให้พื้นที่เหนืออ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบนขาดความชุ่มชื้นตลอดปี

2) วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเป็นการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ป่าไม้ที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน
- 2) เพื่อเป็นการฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่มีสภาพเสื่อมโทรมจากการถูกบุกรุกแผ้วถาง ให้มีความอุดมสมบูรณ์ และมีความชุ่มชื้นตลอดทั้งปี
- 3) เพื่อเป็นการป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ลดปริมาณน้ำไหลพาหน้าดินเพิ่มการซึมซับของน้ำผ่านผิวดิน
- 4) เพื่อลดปัญหาการเกิดไฟป่า
- 5) เพื่อเพิ่มความสมดุลของระบบนิเวศน์ และมีความหลากหลายของชนิดพรรณไม้ บริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน และเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า
- 6) เพื่อเป็นแหล่งเพิ่มรายได้เศรษฐกิจชุมชน และเพิ่มคุณภาพชีวิตของชุมชนโดยรอบพื้นที่

3) หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมป่าไม้ โดยสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 4 (ตาก)

4) พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ป่าเสื่อมโทรมเหนืออ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน ได้รับการฟื้นฟูให้มีความอุดมสมบูรณ์ และมีความชุ่มชื้นตลอดทั้งปี เนื้อที่ 2,136 ไร่ สำหรับในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ดำเนินการบำรุงป่าปีที่ 3 จำนวน 1,265 ไร่ และบำรุงป่าปีที่ 4 จำนวน 871 ไร่

5) งบประมาณดำเนินการ

กรมป่าไม้โดยสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 4 (ตาก) ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก กรมชลประทาน จำนวน 2,178,720 บาท (สองล้านหนึ่งแสนเจ็ดหมื่นแปดพันเจ็ดร้อยยี่สิบบาทถ้วน) สำหรับในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จะดำเนินการบำรุงป่าปีที่ 4 จำนวน 1,265 ไร่ (งบประมาณดำเนินการ 1,290,300 บาท) และดำเนินการบำรุงป่าปีที่ 5 จำนวน 871 ไร่ (งบประมาณดำเนินการ 889,420 บาท)

6) วิธีการและกิจกรรมในการดำเนินงาน

ดำเนินการฟื้นฟูสภาพป่าเพื่อชดเชยพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน และฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำเหนืออ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน ที่มีสภาพเสื่อมโทรมจากการบุกรุกแผ้วถาง ให้มีความอุดมสมบูรณ์ เนื้อที่ 2,136 ไร่ เป็นการพัฒนาป่าไม้โดยใช้ทรัพยากรน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1. กิจกรรมบำรุงรักษาป่า

1.1 การซ่อมแซมทางตรวจการ ดำเนินการซ่อมแซมทางตรวจการให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี เพื่ออำนวยความสะดวกเข้าไปปฏิบัติงานและใช้เป็นทางลาดตระเวนตรวจการการกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ โดยทางตรวจการให้มีความกว้างไม่น้อยกว่า 4 เมตร ทำการปรับปรุงพื้นที่ผิวทางให้มีสภาพดีตาย วัชพืชสองข้างทางข้างละอย่างน้อย 2 เมตร โดยใช้แรงงานคนหรือแทรกเตอร์ล้อยาง

1.2 ยามป้องกันไฟ จัดคนพร้อมอุปกรณ์ดับไฟป่าเพื่อเดินตรวจตราพื้นที่แปลงปลูกป่าทั้งหมดโดยรอบที่อยู่ใกล้เคียงแปลงปลูกป่า หากตรวจพบไฟป่าหะตมคนและอุปกรณ์เข้าดับโดยเร็ว

1.3 การตายวัชพืชครั้งที่ 1 กำจัดวัชพืชที่ขึ้นแ่งแย่งต้นไม้ที่ปลูกในแปลงปลูกโดยการตัด ถาก ถาง กำจัดวัชพืชตามแนวปลูกกว้างประมาณ 2 เมตร เศษวัชพืชจัดกองเป็นแนวระหว่างแนวปลูกหรือกองไว้เป็นกลุ่ม ๆ ให้วัชพืชย่อยสลายตามธรรมชาติ ไม่ทำการแผ้วถางวัชพืชจนเตียน ทิ้งพื้นที่แล้วนำมากองรวมสุมเผาหรือใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชโดยเด็ดขาด

1.4 การใส่ปุ๋ย ให้ถากรอบคนต้นไม้โดยมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 เมตร พร้อมกับใส่ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยเคมี เพื่อเร่งการเติบโต

1.5 การปลูกซ่อม การปลูกซ่อมในระหว่างการตายวัชพืชครั้งที่ 1 ให้ทำการหมายเหตุตำแหน่งปลูกซ่อมบริเวณต้นที่ตาย จากนั้นทำการถากรอบหลักตำแหน่งโดยมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 เมตร ขุดหลุมปลูกซ่อมให้มีขนาดกว้าง ยาว ลึก ประมาณ 30 เซนติเมตร ให้ใส่ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยเคมี ผสมดินรองก้นหลุม แล้วนำต้นไม้ลงปลูก

1.6 การตายวัชพืชครั้งที่ 2 เป็นการกำจัดวัชพืชที่ขึ้นแก่แย่งต้นไม้ที่ปลูกในแปลงปลูก โดยการตัด ถาก ถาง กำจัดวัชพืชตามแนวปลูกกว้างประมาณ 2 เมตร เศษวัชพืชจัดกองเป็นแนวระหว่างแนวปลูกหรือกองไว้เป็นกลุ่ม ๆ ให้วัชพืชย่อยสลายตามธรรมชาติ ไม่ทำการเผ้วถางวัชพืชจนเตียน ทิ้งทั้งพื้นที่แล้วนำมากองรวมสุมเผาหรือใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชโดยเด็ดขาด การตาววัชพืชครั้งที่ 2 ให้เว้นระยะห่างภายหลังจากการตายวัชพืชครั้งที่ 1 และการปลูกซ่อมไม่น้อยกว่า 30 วัน ในระหว่างการตายวัชพืชครั้งที่ 2 ให้นับการรอดตาย โดยอัตราการรอดตายต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 หากการรอดตายน้อยกว่าที่กำหนดให้ทำการปลูกซ่อม

7) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 พื้นที่ป่าไม้ที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบนได้รับการฟื้นฟูให้มีความอุดมสมบูรณ์ดังเดิม

7.2 ป่าต้นน้ำที่มีสภาพเสื่อมโทรมจากการบุกรุกแผ้วถางบริเวณอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบนได้รับการฟื้นฟูให้มีความอุดมสมบูรณ์ และมีความชุ่มชื้นตลอดปี

7.3 พื้นที่ป่าเหนืออ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน มีปริมาณการชะล้างพังทลายของหน้าดิน และน้ำไหลบ่าหน้าดินลดลง ปริมาณการซึมซาบของน้ำผ่านผิวดินมากขึ้น

7.4 อัตราการเกิดไฟป่าบริเวณพื้นที่ป่าเหนืออ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน และพื้นที่ใกล้เคียงลดลง

7.5 พื้นที่ป่าเหนืออ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน มีความสมดุลของระบบนิเวศน์ มีความหลากหลายของชนิดพรรณไม้ และเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า

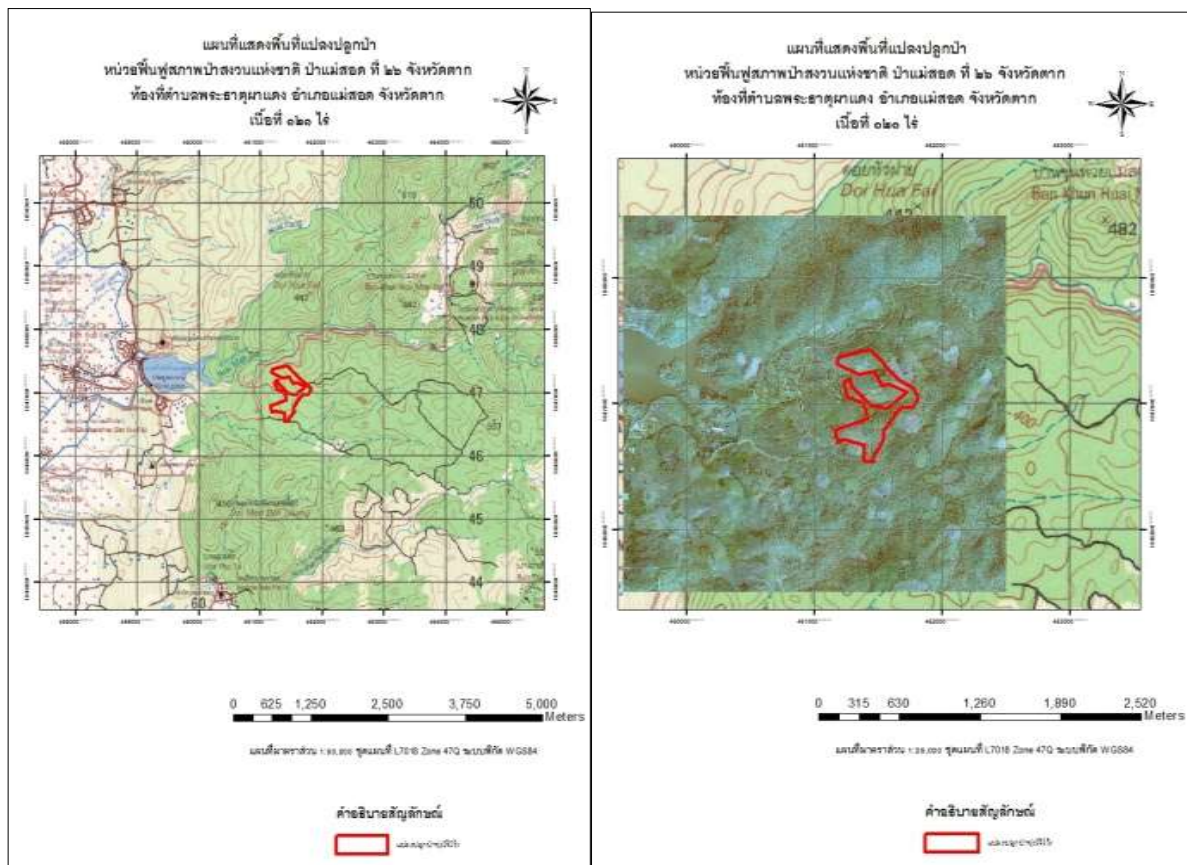
7.6 ราษฎรในพื้นที่โครงการมีรายได้ต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้น และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

8) ความก้าวหน้าการดำเนินงาน

อยู่ระหว่างดำเนินการ โดยมีรายละเอียดผลการดำเนินงานที่ผ่านมาในงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีรายละเอียดดังนี้

1. หน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่สวด ที่ 26 จังหวัดตาก

กิจกรรม ปลูกป่าทั่วไป ปีที่ปลูก 2560 ท้องที่ ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เนื้อที่ 121 ไร่ หัวหน้าหน่วยฟื้นฟูสภาพป่า นายวิโรจน์ อธิการ ตำแหน่ง นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ ชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกแบ่งเป็น สักคิดเป็นร้อยละ 25.0 พะยุง ร้อยละ 25.0 ประดู่ ร้อยละ 15.0 อินทนิล ร้อยละ 15.0 มะค่าโมงร้อยละ 10.0 และมะขามร้อยละ 5.0 พื้นที่ปลูกดังแสดงในรูปที่ 5.1.1 - 1

รูปที่ 5.1.1 - 1 แผนที่แสดงพื้นที่แสดงพื้นที่ปลูกป่าในความรับผิดชอบของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวน
แห่งชาติป่าแม่สวด ที่ 26 จังหวัดตาก

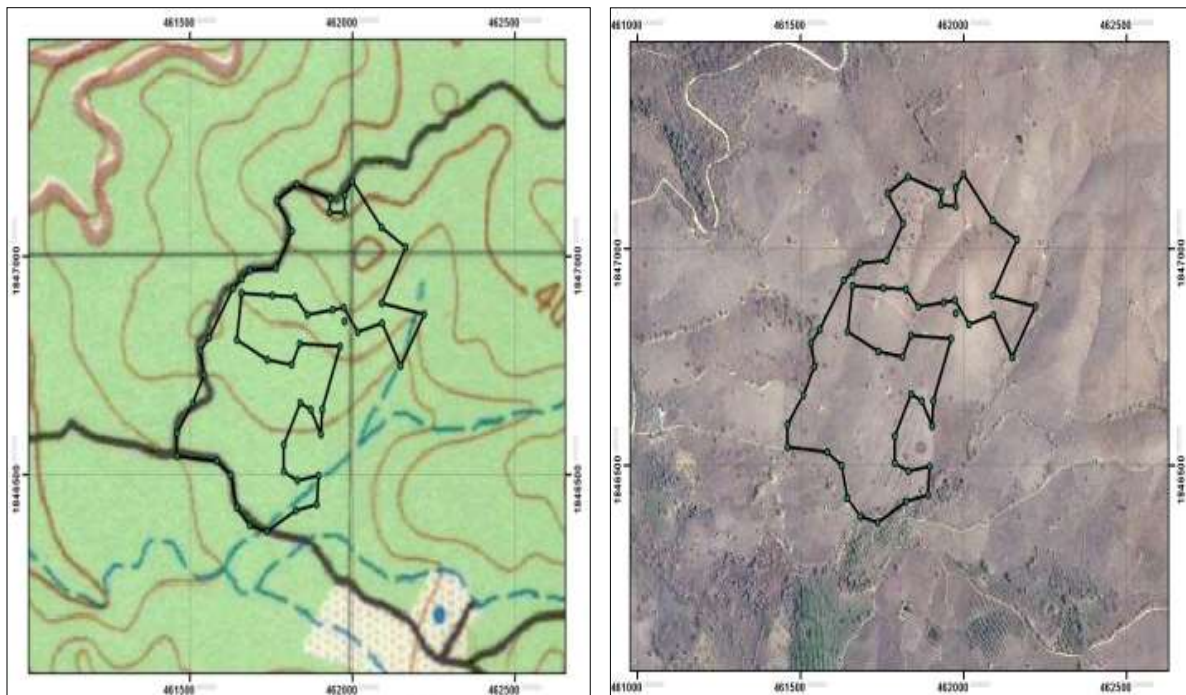

รูปที่ 5.1.1 - 2 สภาพพื้นที่ในความรับผิดชอบของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่สวด ที่ 26
จังหวัดตาก

2. หน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่สวด ที่ 3 จังหวัดตาก

กิจกรรม ปลุกป่าทั่วไป ปีที่ปลูก 2560 ท้องที่ ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เนื้อที่ 150 ไร่ หัวหน้าหน่วยฟื้นฟูสภาพป่า นายศักดิ์สิทธิ์ ขยายเสียง ตำแหน่ง เจ้าพนักงานป่าไม้ชำนาญงาน ชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกแบ่งเป็น ยมหิน คิดเป็นร้อยละ 26.0 ประดู่ คิดเป็นร้อยละ 26.0 เสี้ยว คิดเป็นร้อยละ 5.2 จั้วดอกแดง คิดเป็นร้อยละ 5.2 สัก คิดเป็นร้อยละ 5.2 ชี้เหล็กบ้าน คิดเป็นร้อยละ 3.8 อินทนิล คิดเป็นร้อยละ 5.2 คุณ คิดเป็นร้อยละ 2.6 ขนุน คิดเป็นร้อยละ 2.7 เพกา คิดเป็นร้อยละ 3.8 มะค่าโมง คิดเป็นร้อยละ 10.5 และแดง คิดเป็นร้อยละ 3.8 พื้นที่ปลูกดังแสดงในรูปที่ 5.1.1 - 3

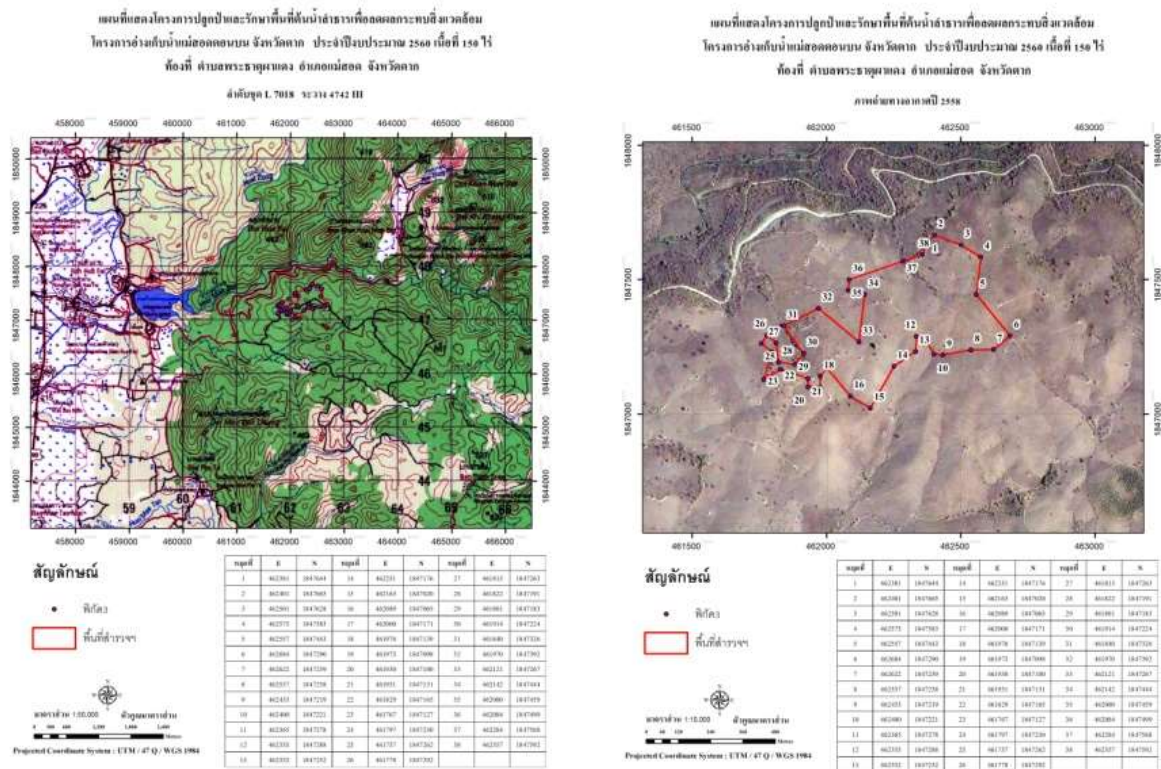
รูปที่ 5.1.1 - 3 แผนที่แสดงพื้นที่แสดงพื้นที่ปลูกป่าในความรับผิดชอบของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวน
แห่งชาติป่าแม่สวด ที่ 3 จังหวัดตาก

รูปที่ 5.1.1 - 4 สภาพพื้นที่ในความรับผิดชอบของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่สวด ที่ 3
จังหวัดตาก

3. หน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่สวด ที่ 21 จังหวัดตาก

กิจกรรม ปลูกป่าทั่วไป ปีที่ปลูก 2560 ท้องที่ ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เนื้อที่ 150 ไร่ หัวหน้าหน่วยฟื้นฟูสภาพป่า นายคงฤทธิ อินริฐ ตำแหน่ง เจ้าพนักงานป่าไม้ชำนาญงาน ชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกแบ่งเป็น สัก คิดเป็นร้อยละ 20.0 ไม้ คิดเป็นร้อยละ 15.0 หว้า คิดเป็นร้อยละ 15.0 มะค่าโมง คิดเป็นร้อยละ 15.0 ชี้เหล็ก คิดเป็นร้อยละ 10.0 เพกา คิดเป็นร้อยละ 10.0 แดง คิดเป็นร้อยละ 10.0 และมะขามเปรี้ยว คิดเป็นร้อยละ 5.0 พื้นที่ปลูกดังแสดงในรูปที่ 5.1.1 - 5

รูปที่ 5.1.1 - 5 แผนที่แสดงพื้นที่แสดงพื้นที่ปลูกป่าในความรับผิดชอบของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่สวด ที่ 21 จังหวัดตาก

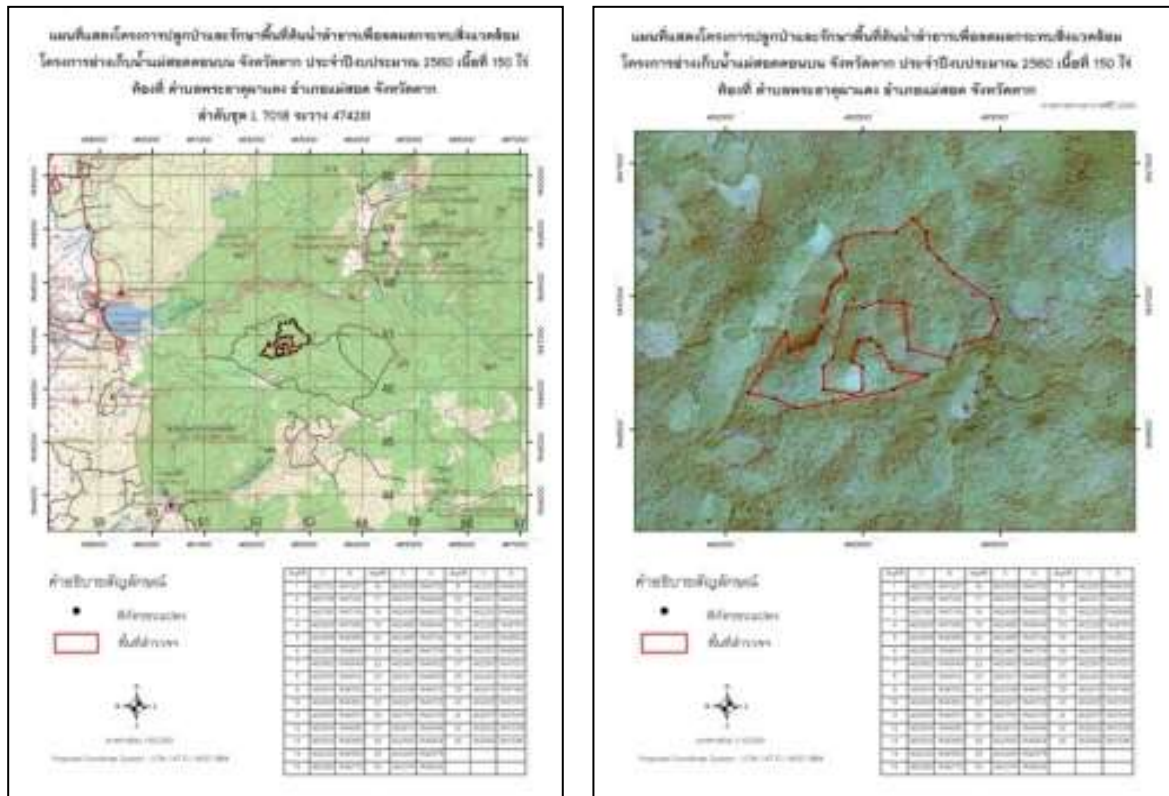

รูปที่ 5.1.1 - 6 สภาพพื้นที่ในความรับผิดชอบของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่สวด ที่ 21 จังหวัดตาก

4. หน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่สวด ที่ 27 จังหวัดตาก

กิจกรรม ปลูกป่าทั่วไป ปีที่ปลูก 2560 ท้องที่ ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เนื้อที่ 150 ไร่ หัวหน้าหน่วยฟื้นฟูสภาพป่า นายนภดล สามกองาม ตำแหน่ง เจ้าพนักงานป่าไม้ชำนาญงาน ชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกแบ่งเป็น สัก คิดเป็นร้อยละ 47.7 อินทนิล คิดเป็นร้อยละ 17.0 เสลา คิดเป็นร้อยละ 9.0 คุณ คิดเป็นร้อยละ 9.0 ขี้เหล็ก คิดเป็นร้อยละ 9.0 และมะขามเปรี้ยวคิดเป็นร้อยละ 9.0 พื้นที่ปลูกดังแสดงในรูปที่ 5.1.1 - 7

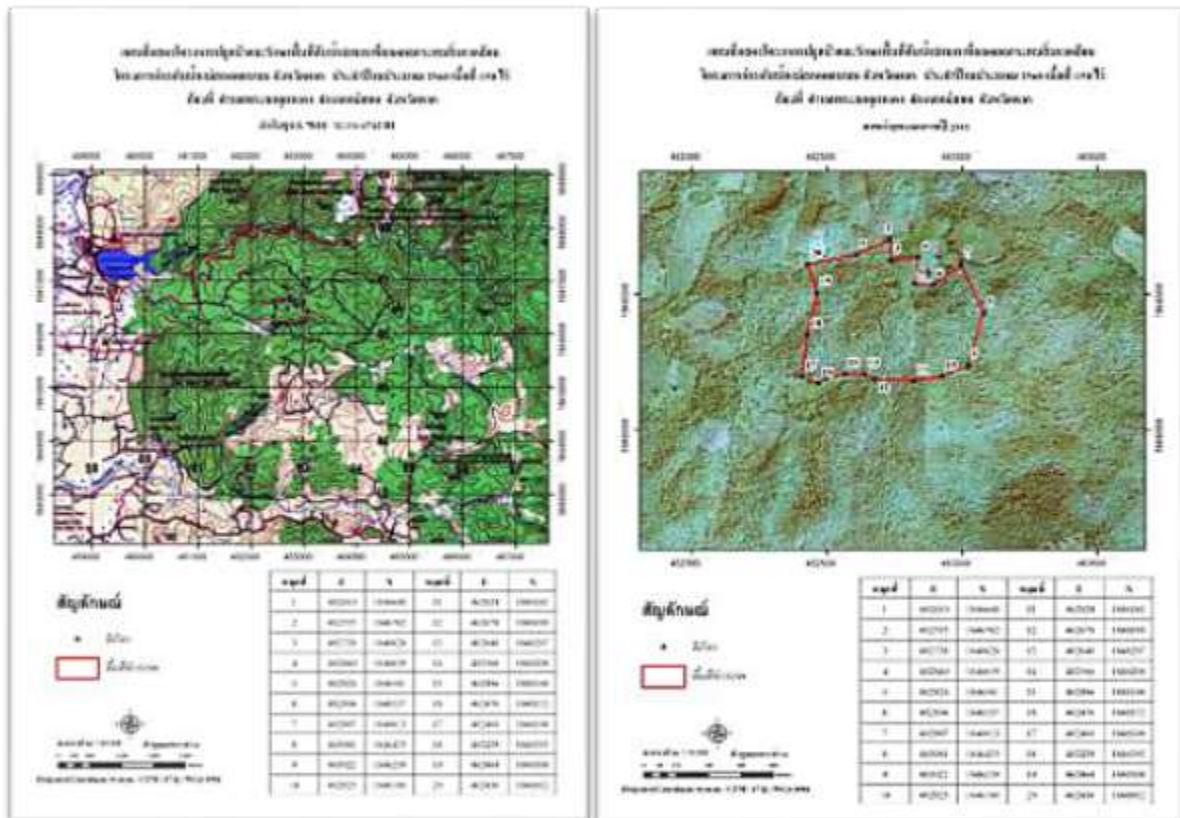
รูปที่ 5.1.1 - 7 แผนที่แสดงพื้นที่แสดงพื้นที่ปลูกป่าในความรับผิดชอบของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่สวด ที่ 27 จังหวัดตาก

รูปที่ 5.1.1 - 8 สภาพพื้นที่ในความรับผิดชอบของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่สวด ที่ 27 จังหวัดตาก

5. หน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่สวด ที่ 28 จังหวัดตาก

กิจกรรม ปลูกป่าทั่วไป ปีที่ปลูก 2560 ท้องที่ ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เนื้อที่ 150 ไร่ หัวหน้าหน่วยฟื้นฟูสภาพป่า นายณดล สมศรี ตำแหน่ง นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ ชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกแบ่งเป็น เพกา คิดเป็นร้อยละ 20.76 ชี้เหล็ก คิดเป็นร้อยละ 20.76 ประดู่ คิดเป็นร้อยละ 10.38 มะขามป้อม คิดเป็นร้อยละ 10.38 แดง คิดเป็นร้อยละ 7.79 แคนา คิดเป็นร้อยละ 11.81 สัก คิดเป็นร้อยละ 7.79 คุณ คิดเป็นร้อยละ 5.19 และหว้า คิดเป็นร้อยละ 5.19 พื้นที่ปลูกดังแสดงในรูปที่ 5.1.1 - 9

รูปที่ 5.1.1 - 9 แผนที่แสดงพื้นที่แสดงพื้นที่ปลูกป่าในความรับผิดชอบของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่สวด ที่ 28 จังหวัดตาก

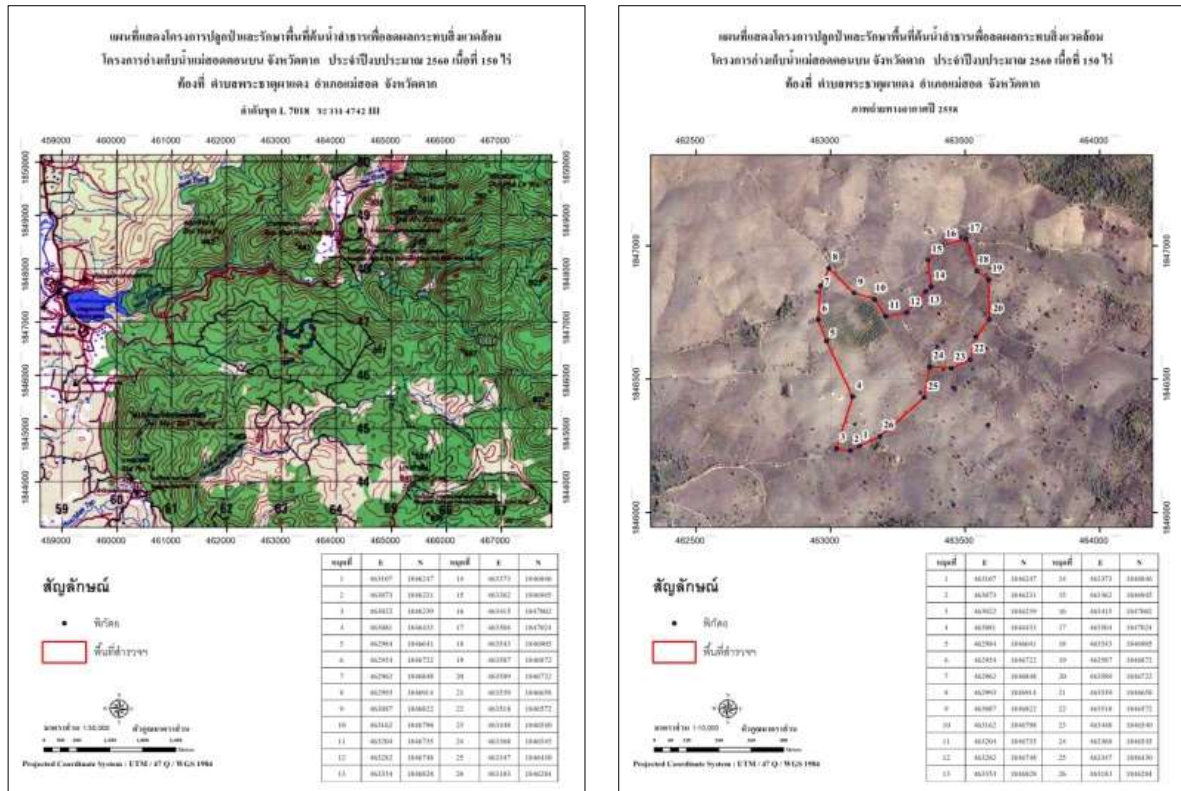

รูปที่ 5.1.1- 10 สภาพพื้นที่ในความรับผิดชอบของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่สวด ที่ 28 จังหวัดตาก

5. หน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่สวด ที่ 29 จังหวัดตาก

กิจกรรม ปลูกป่าทั่วไป ปีที่ปลูก 2560 ท้องที่ ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เนื้อที่ 150 ไร่ หัวหน้าหน่วยฟื้นฟูสภาพป่า นายศิริศักดิ์ ทนงรบ ตำแหน่ง นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ ชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกแบ่งเป็น สัก คิดเป็นร้อยละ 15.0 แดง คิดเป็นร้อยละ 10.0 ประดู่ คิดเป็นร้อยละ 20.0 หว้า คิดเป็นร้อยละ 15.0 เพกา คิดเป็นร้อยละ 15.0 ยมหิน คิดเป็นร้อยละ 5.0 ชี้เหล็ก คิดเป็นร้อยละ 10.0 มะค่าโมง คิดเป็นร้อยละ 5.0 และอินทนิล คิดเป็นร้อยละ 5.0 พื้นที่ปลูกดังแสดงในรูปที่ 5.1.1- 11

รูปที่ 5.1.1 - 11 แผนที่แสดงพื้นที่แสดงพื้นที่ปลูกป่าในความรับผิดชอบของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวน
แห่งชาติป่าแม่สวด ที่ 29 จังหวัดตาก

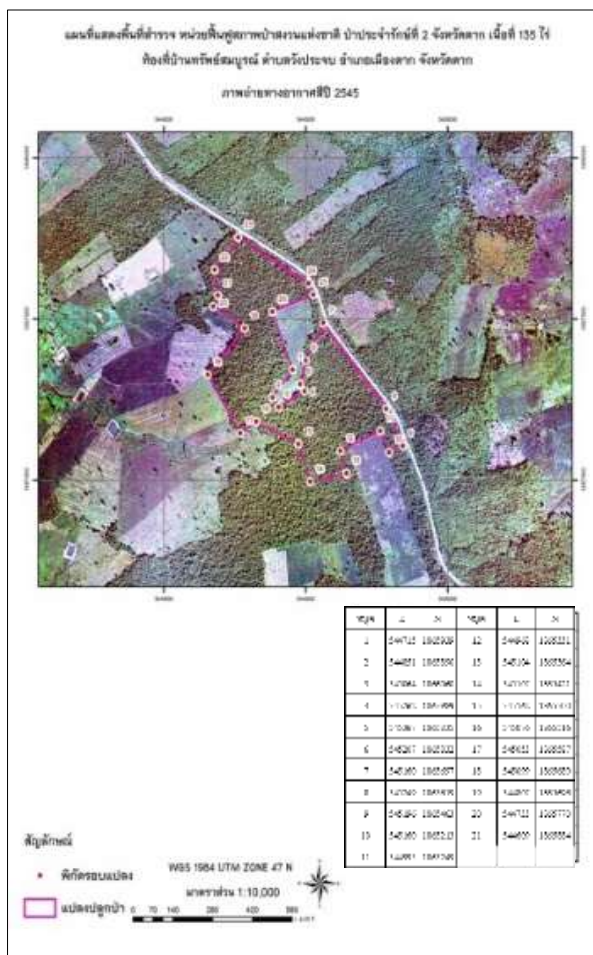
รูปที่ 5.1.1 - 12 สภาพพื้นที่ในความรับผิดชอบของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่สวด ที่ 29
จังหวัดตาก

ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 กรมป่าไม้ โดยสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 4 (ตาก) ได้ดำเนินการกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการป้องกัน แก้ไขและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินกิจกรรมปลูกป่าทั้งสิ้นจำนวน 1,260 ไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. หน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติ ป่าประจักษ์ ที่ 2 จังหวัดตาก

กิจกรรมแปลงปลูกฟื้นฟูป่าโครงการตามแผนปฏิบัติการป้องกัน แก้ไข ลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และ แผนติดตามการตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม (เบิกจ่ายงบประมาณแทนกัน) ปีงบประมาณ 2561 ท้องที่ตำบลวังประจบ อำเภอเมือง จังหวัดตาก เนื้อที่ 135 ไร่ โดยมีชนิดพันธุ์ที่ปลูกประกอบด้วย กล้าหว้า ร้อยละ 7.21 กล้าพุทธร้อยละ 11.53 กล้าสักร้อยละ 23.05 กล้าประดู่ร้อยละ 14.41 กล้าขี้เหล็กร้อยละ 11.53 กล้ามะขามป้อมร้อยละ 14.41 กล้าแคนาร้อยละ 6.33 และกล้าสะเดาร้อยละ 11.53

รูปที่ 5.1.1 – 13 แผนที่แสดงตำแหน่งพิกัดการปลูกกล้าไม้ ในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวน
แห่งชาติ ป่าประจักษ์ ที่ 2 จังหวัดตาก

รูปที่ 4.1.3 – 14 สภาพพื้นที่ก่อนการปลูกป่าทดแทน ในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติ
ป่าประจักษ์ ที่ 2 จังหวัดตาก

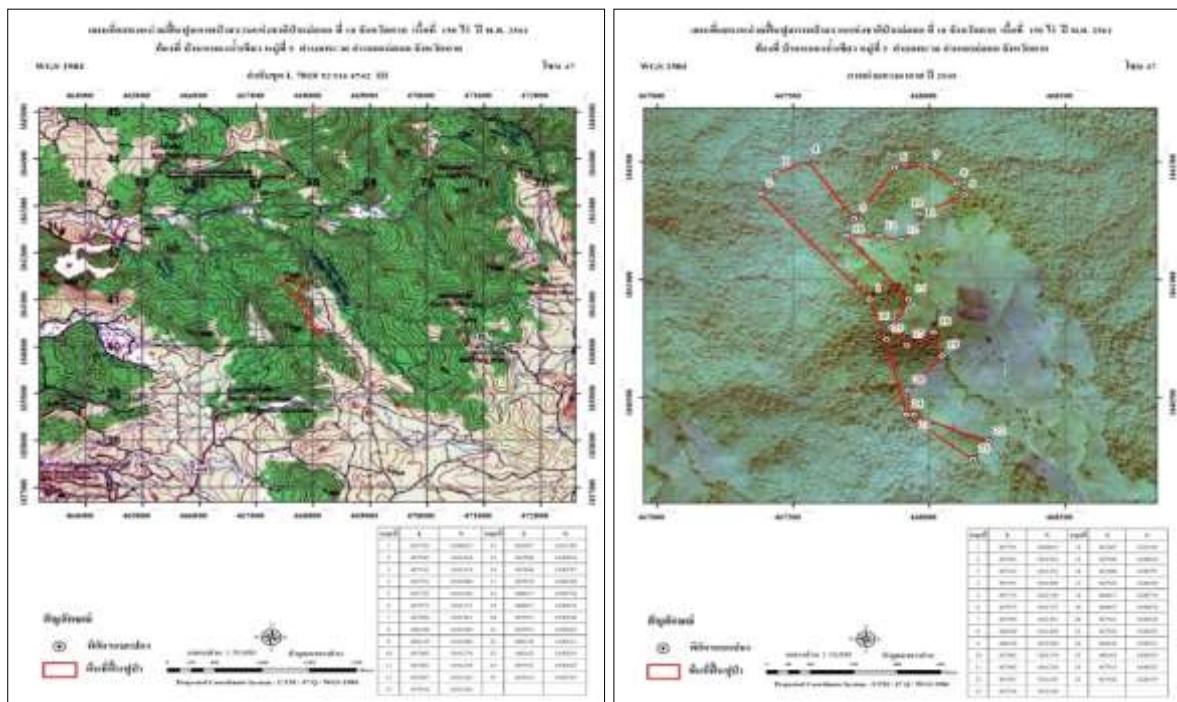

รูปที่ 5.1.1 – 15 สภาพพื้นที่หลังการปลูกป่าทดแทน ในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติ
ป่าประจักษ์ ที่ 2 จังหวัดตาก

2. หน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่สวด ที่ 18 จังหวัดตาก

กิจกรรมแปลงปลูกฟื้นฟูป่าโครงการตามแผนปฏิบัติการป้องกัน แก้ไข ลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และ แผนติดตามการตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม (เบิกจ่ายงบประมาณแทนกัน) ปีงบประมาณ 2561 ท้องที่ บ้านหนองน้ำเขียว หมู่ที่ 5 ตำบลพะวอ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เนื้อที่ 150 ไร่ กล้าไม้ที่นำมา ปลูกประกอบด้วย กล้าสักร้อยละ 15 กล้าประดู่ป้าร้อยละ 20 กล้ามะค่าโมงร้อยละ 15 กล้าหว้าร้อยละ 15 กล้าพญาสัตตบรรณร้อยละ 15 กล้าสะเดาร้อยละ 10 และกล้ายางแดงร้อยละ 5 อัตราการรอดคิดเป็นร้อยละ 95.0

รูปที่ 5.1.1 – 16 แผนที่แสดงตำแหน่งพื้นที่โครงการปลูกกล้าไม้ ในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่สวด ที่ 18 จังหวัดตาก

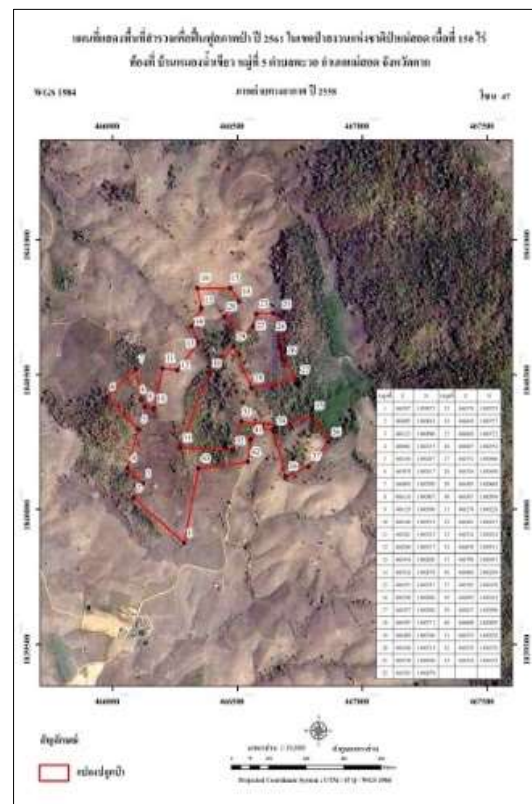
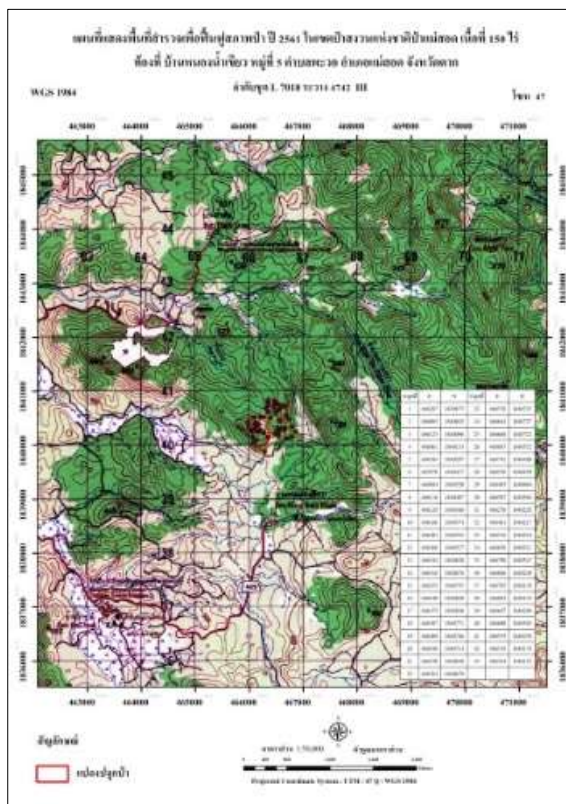
รูปที่ 5.1.1 – 17 สภาพพื้นที่ก่อนการปลูกป่าทดแทน ในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่สวด ที่ 18 จังหวัดตาก

รูปที่ 5.1.1 – 18 สภาพพื้นที่หลังการปลูกป่าทดแทน ในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติ
ป่าแม่สวด ที่ 18 จังหวัดตาก

3. หน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่สวด ที่ 29 จังหวัดตาก

กิจกรรมแปลงปลูกฟื้นฟูป่าโครงการตามแผนปฏิบัติการป้องกัน แก้ไข ลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม
และ แผนติดตามการตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม (เบิกจ่ายงบประมาณแทนกัน) ปีที่ปลูก 2561 ท้องที่
ตำบลพะวอ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เนื้อที่ 150 ไร่ ชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกประกอบด้วย กล้าหว้าร้อยละ
14 กล้ามะค่าโมงร้อยละ 14 กล้าสักร้อยละ 14 กล้าประดู่ร้อยละ 14 กล้าแดงร้อยละ 14 กล้าอินทนิลร้อย
ละ 14 และกล้าพญาสัตบรรณร้อยละ 14

รูปที่ 5.1.1 – 19 แผนที่ตำแหน่งพิกัดการปลูกป่าทดแทนในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าแห่งชาติ
ป่าแม่สวดที่ 29 จังหวัดตาก

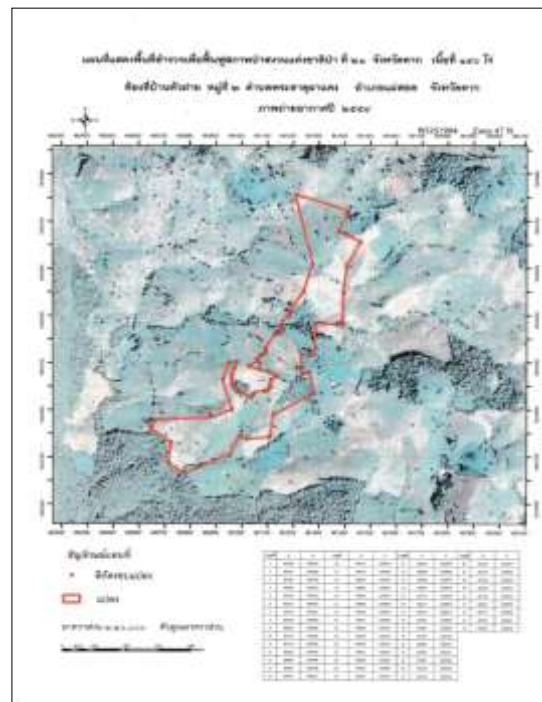
รูปที่ 5.1.1 – 20 สภาพป่าก่อนการปลูกป่าทดแทนในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าแห่งชาติ
ป่าแม่สวดที่ 29 จังหวัดตาก

รูปที่ 5.1.1 – 21 สภาพป่าหลังการปลูกป่าทดแทนในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าแห่งชาติ
ป่าแม่สวดที่ 29 จังหวัดตาก

4. หน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่สวด ที่ 21 จังหวัดตาก

กิจกรรมแปลงปลูกฟื้นฟูป่าโครงการตามแผนปฏิบัติการป้องกัน แก้ไข ลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และ แผนติดตามการตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม (เบิกจ่ายงบประมาณแทนกัน) ปีที่ปลูก 2561 ท้องที่ ตำบล พระธาตุผาแดง อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เนื้อที่ 140 ไร่ ชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกประกอบด้วย ก้ามสักร้อยละ 35 ก้ามะค่าโมงร้อยละ 35 ก้ามะค่าคูร้อยละ 10 ก้ามะค่าไผ่ร้อยละ 10 และก้ามะค่ามเปรี้ยว ร้อยละ 10

รูปที่ 5.1.1 – 22 แผนที่ตำแหน่งพิกัดการปลูกป่าทดแทนในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวน
แห่งชาติป่าแม่สวดที่ 21 จังหวัดตาก

รูปที่ 5.1.1 – 23 การปลูกป่าทดแทนในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่สวดที่ 21
จังหวัดตาก

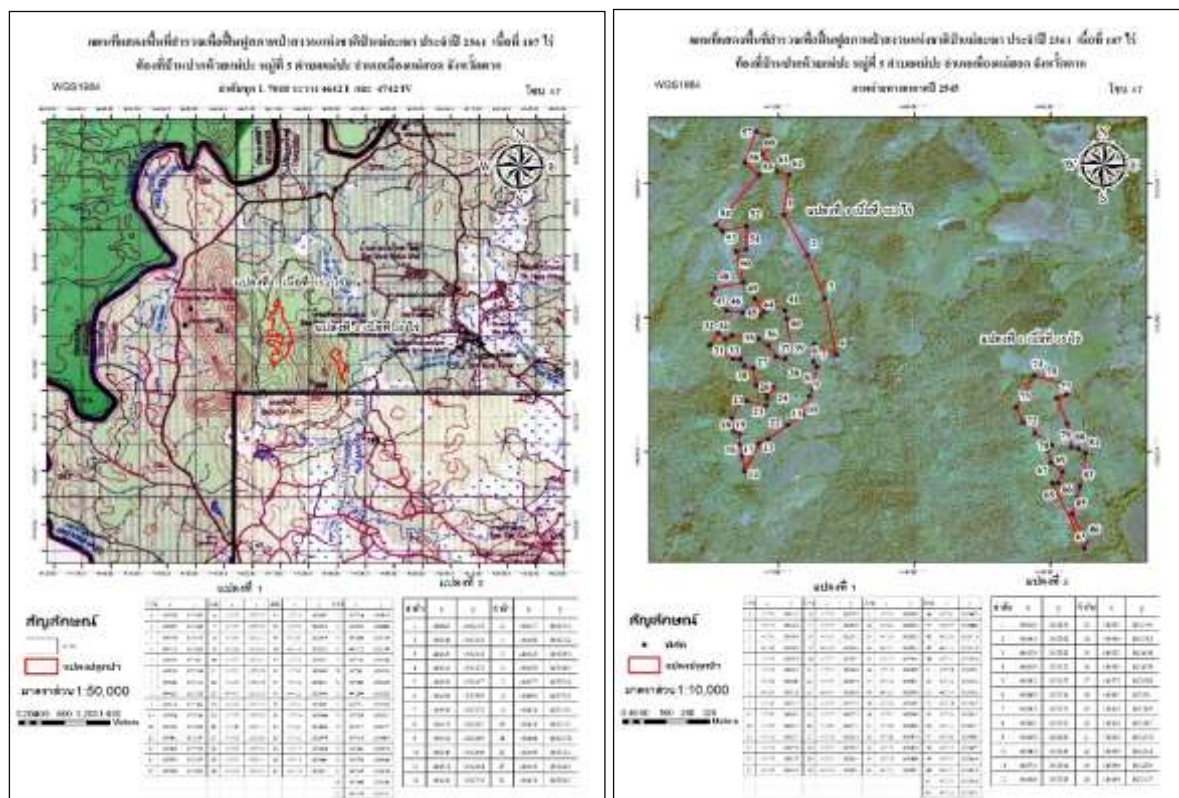

5. หน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติแม่ละเมา ที่ 2 จังหวัดตาก

กิจกรรมแปลงปลูกฟื้นฟูป่าโครงการตามแผนปฏิบัติการป้องกัน แก้ไข ลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และ แผนติดตามการตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม (เบิกจ่ายงบประมาณแทนกัน) ปีที่ปลูก 2561 ท้องที่ ตำบลแม่ปะ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เนื้อที่ 170 ไร่ ชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกประกอบด้วยกล้าสักร้อยละ 35 กล้าขี้เหล็กร้อยละ 35 กล้าตะเคียนร้อยละ 22 กล้าสะเดาร้อยละ 5 และกล้าประดู่ร้อยละ 3

รูปที่ 5.1.1 – 24 สภาพพื้นที่ก่อนการปลูกป่าทดแทนในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติ
ป่าแม่ละเมาที่ 2 จังหวัดตาก

รูปที่ 5.1.1- 25 แผนที่การปลูกป่าทดแทนในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่า
แม่ละเมาที่ 2 จังหวัดตาก

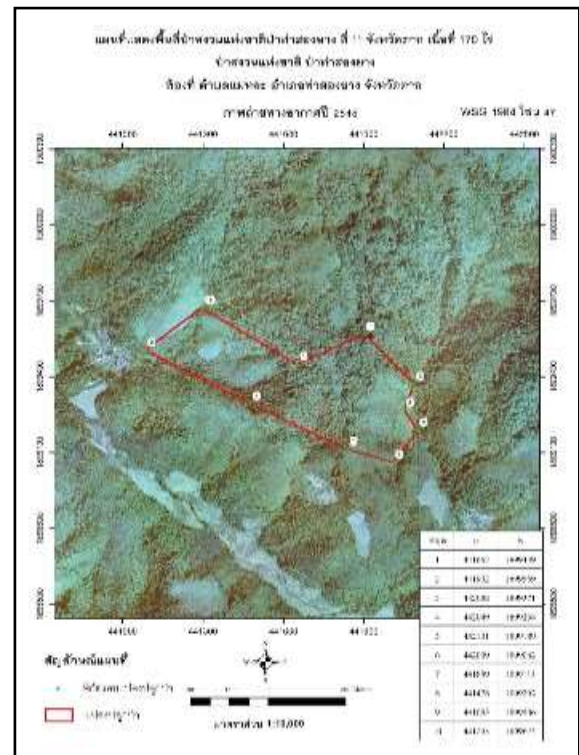
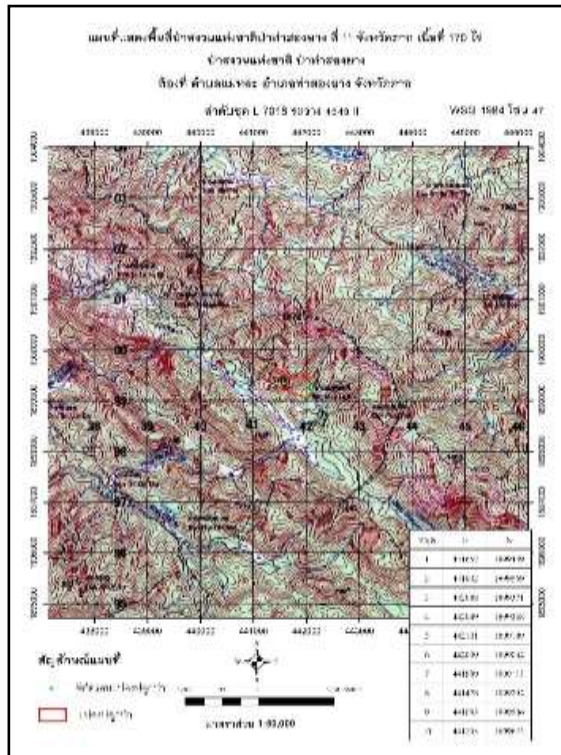

รูปที่ 5.1.1 – 26 สภาพพื้นที่หลังการปลูกป่าทดแทนในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่ละเมาที่ 2 จังหวัดตาก

6. หน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติ ป่าท่าสองยาง ที่ 11 จังหวัดตาก

กิจกรรมแปลงปลูกฟื้นฟูป่าโครงการตามแผนปฏิบัติการป้องกัน แก้ไข ลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และ แผนติดตามการตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม (เบิกจ่ายงบประมาณแทนกัน) ปีที่ปลูก 2561 ท้องที่ ตำบลท่าสองยาง อำเภอ ท่าสองยาง จังหวัด ตาก เนื้อที่ 170 ไร่ ชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกประกอบด้วย กล้า มะขามป้อมร้อยละ 23 กล้าซี่เหล็กร้อยละ 23 กล้าหว้าร้อยละ 23 กล้าอินทนิลร้อยละ 18 และกล้าเสี้ยว ร้อยละ 13

รูปที่ 5.1.1 – 27 แผนที่พิกัดการปลูกป่าทดแทนในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่าท่าสองยางที่ 11 จังหวัดตาก

รูปที่ 5.1.1 – 28 สภาพพื้นที่ก่อนการปลูกป่าทดแทนในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติ
ป่าท่าสองยางที่ 11 จังหวัดตาก

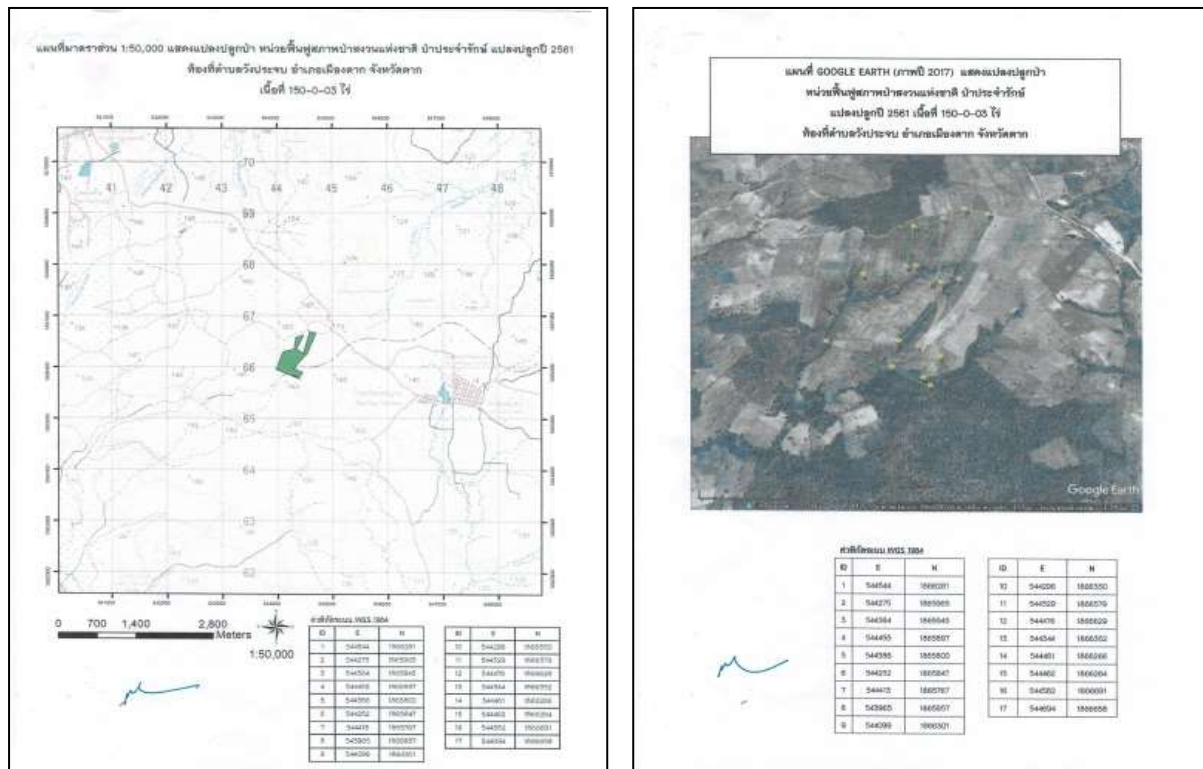

รูปที่ 5.1.1 – 29 สภาพพื้นที่หลังการปลูกป่าทดแทนในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติ
ป่าท่าสองยางที่ 11 จังหวัดตาก

7. หน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่าประจักษ์ ที่ 1 จังหวัดตาก

กิจกรรมแปลงปลูกฟื้นฟูป่าโครงการตามแผนปฏิบัติการป้องกัน แก้ไข ลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และ แผนติดตามการตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม (เบิกจ่ายงบประมาณแทนกัน) ปีที่ปลูก 2561 ท้องที่ ตำบล วังประจบ อำเภอเมือง จังหวัดตาก เนื้อที่ 150 ไร่ ชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกประกอบด้วยกล้าสักร้อยละ 16 กล้าขี้เหล็กร้อยละ 14 กล้าหว้าร้อยละ 14 กล้าประดู่ป่าร้อยละ 14 กล้าแดงร้อยละ 14 กล้าสะเอาร้อยละ 14 และกล้าชะเง้อร้อยละ 14

รูปที่ 5.1.1 – 30 แผนที่การปลูกป่าทดแทนในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติ
ป่าประจักษ์สิทธิ์ที่ 1 จังหวัดตาก

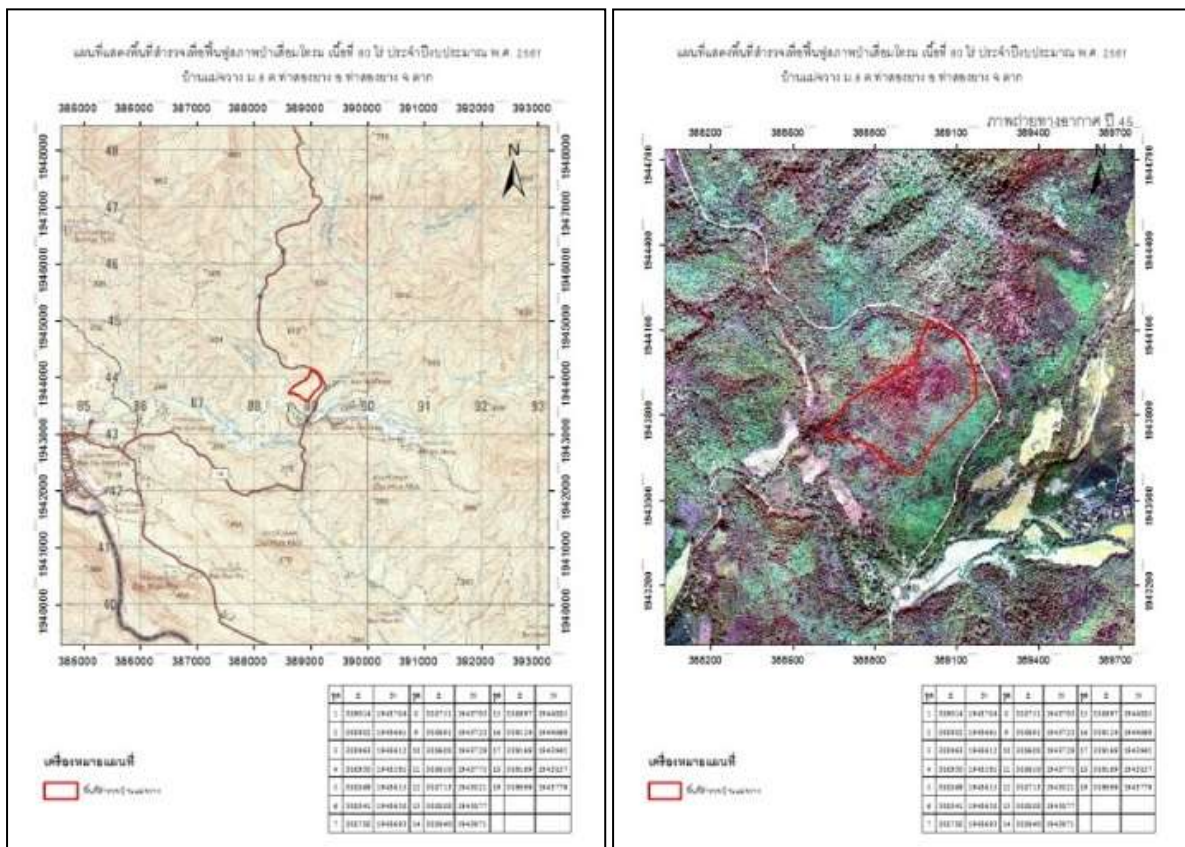
รูปที่ 5.1.1 – 31 สภาพพื้นที่ก่อนการปลูกป่าทดแทนในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติ
ป่าประจักษ์สิทธิ์ที่ 1 จังหวัดตาก

รูปที่ 5.1.1 – 32 สภาพพื้นที่หลังการปลูกป่าทดแทนในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติ
ป่าประจักษ์ที่ 1 จังหวัดตาก

8. หน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่าท่าสองยาง ที่ 17 จังหวัดตาก

กิจกรรมแปลงปลูกฟื้นฟูป่าโครงการตามแผนปฏิบัติการป้องกัน แก้ไข ลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และ แผนติดตามการตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม (เบิกจ่ายงบประมาณแทนกัน) ปีที่ปลูก 2561 ท้องที่ ตำบลท่าสองยาง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก เนื้อที่ 80 ไร่ ชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกประกอบด้วย กล้าซี่เหล็ก ร้อยละ 12.5 กล้าไผ่ร้อยละ 3.12 กล้าสักร้อยละ 12.5 กล้ามะขามป้อมร้อยละ 12.5 กล้าประดู่ร้อยละ 12.5 กล้าหว้าร้อยละ 12.5 กล้ามะค่าโมงร้อยละ 12.5 กล้าตีนเป็ดร้อยละ 12.5 และกล้าเพการ้อยละ 3.12

รูปที่ 5.1.1 – 33 แผนที่ตำแหน่งพิกัดการปลูกป่าทดแทนในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวน
แห่งชาติป่าท่าสองยางที่ 17 จังหวัดตาก

รูปที่ 5.1.1 – 34 สภาพพื้นที่ก่อนการปลูกป่าทดแทนในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติ
ป่าท่าสองยางที่ 17 จังหวัดตาก

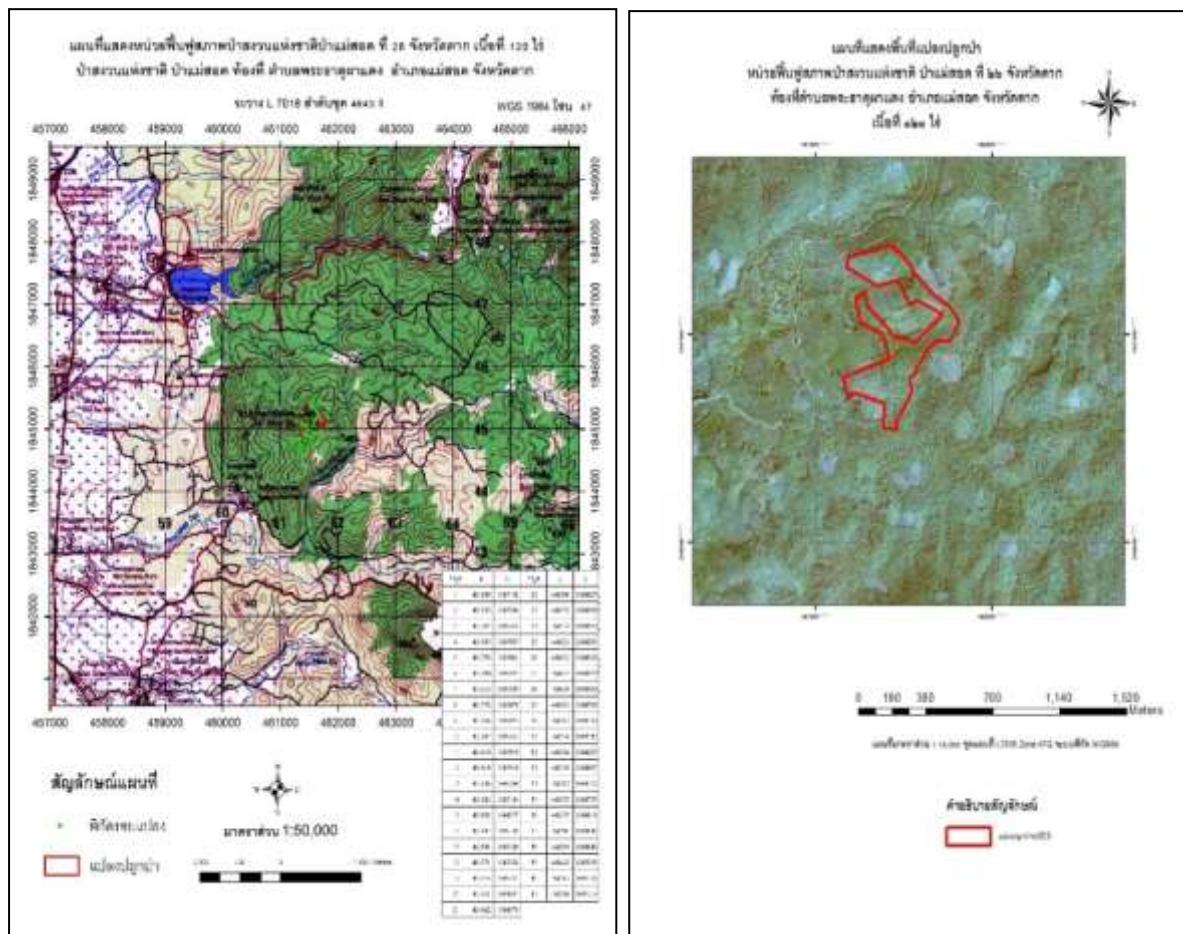
รูปที่ 5.1.1 – 35 สภาพพื้นที่หลังการปลูกป่าทดแทนในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติ
ป่าท่าสองยางที่ 17 จังหวัดตาก

9. หน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่สวด ที่ 26 จังหวัดตาก

กิจกรรมแปลงปลูกฟื้นฟูป่าโครงการตามแผนปฏิบัติการป้องกัน แก้ไข ลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และ แผนติดตามการตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม (เบิกจ่ายงบประมาณแทนกัน) ปีที่ปลูก 2561 ท้องที่ ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เนื้อที่ 120 ไร่ ชนิดพันธุ์พืชที่ปลูกประกอบด้วย กล้าสัก ร้อยละ 41.66 กล้าพญาร้อยละ 41.66 กล้าซี่เหล็กร้อยละ 8.33 กล้ามะขามป้อมร้อยละ 4.16 กล้าอินทนิล ร้อยละ 2.08 และกล้าไม้อื่น ๆ ร้อยละ 2.08

รูปที่ 5.1.1 – 36 สภาพพื้นที่ก่อนการปลูกป่าทดแทนในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติ
ป่าแม่สวดที่ 26 จังหวัดตาก

รูปที่ 5.1.1 – 37 แผนที่การปลูกป่าทดแทนในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติ
ป่าแม่สวดที่ 26 จังหวัดตาก

รูปที่ 5.1.1 – 38 สภาพพื้นที่หลังการปลูกป่าทดแทนในความดูแลของหน่วยฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติ
ป่าแม่สวดที่ 26 จังหวัดตาก

ในวันที่ 16 กันยายน 2563 เจ้าหน้าที่ส่วนสิ่งแวดล้อม สำนักบริหารโครงการ กรมชลประทาน และเจ้าหน้าที่จากสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 4 ตาก ลงพื้นที่ติดตามผลการดำเนินงานด้านการปลูกป่าทดแทนและรักษาพื้นที่ต้นน้ำลำธาร ภายใต้แผนปฏิบัติการป้องกัน แก้ไข และลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และแผนติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม ภายใต้โครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน รายละเอียดดังรูปที่ 5.1.1 – 39

รูปที่ 5.1.1 – 39 การลงพื้นที่ติดตามผลการดำเนินงานด้านการปลูกป่าทดแทนในป่าประมาณ

พ.ศ. 2563

รูปที่ 5.1.1 – 39 การลงพื้นที่ติดตามผลการดำเนินงานด้านการปลูกป่าทดแทนในป่าประมาณ

พ.ศ. 2563

5.1.2 แผนงานบริหารจัดการน้ำ

1) หลักการและเหตุผล

ตามที่กรมชลประทาน ได้กำหนดยุทธศาสตร์ดำเนินงานด้านการบริหารจัดการน้ำ ชลประทานโดยเกษตรกรมีส่วนร่วม เพื่อสร้างความยั่งยืนในการบริหารจัดการน้ำ โดยเกษตรกรหรือผู้ใช้น้ำ ชลประทานเข้ามามีส่วนร่วมกับกรมชลประทาน ในการตัดสินใจบริหารจัดการและดำเนินการกิจกรรม ชลประทานด้านการส่งน้ำและบำรุงรักษา ตามที่ได้ตกลงเห็นชอบร่วมกันของกรมชลประทาน ซึ่งเป็นหนึ่งใน กิจกรรมที่กรมชลประทานขออนุมัติดำเนินงานการมีส่วนร่วม โดยจัดทำโครงการฝึกอบรมบุคคลภายนอก ในเขตพื้นที่โครงการชลประทานเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจการมีส่วนร่วม โดยมีหลักสูตรการฝึกอบรม หลักคือ โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการหลักสูตร เวทีประชาคมเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการซ่อมแซมระบบ ชลประทานเปิดโอกาส ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ตั้งแต่ร่วมคิดร่วม ดำเนินการ ตระหนักถึงประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับจากการดำเนินงานร่วมกัน

2) วัตถุประสงค์

1. เกษตรกรในพื้นที่ชลประทานที่ยังไม่ได้จัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ มีความเข้าใจหลักการบริหาร จัดการชลประทานโดยเกษตรกรมีส่วนร่วม และตกลงจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานโดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม รองหัวหน้ากลุ่ม ร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับกลุ่ม และขึ้นบัญชีกับกรมชลประทาน
2. เกษตรกรที่รวมตัวเป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานแล้วได้รับองค์ความรู้เพิ่มขึ้น ร่วมคิด ร่วมกันการบริหารจัดการน้ำ ร่วมส่งน้ำและบำรุงรักษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์กรมีความเข้มแข็ง ตลอดจนมีความพร้อมที่จะยกระดับเป็นกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำชลประทาน สมาคมผู้ใช้น้ำชลประทานและสหกรณ์ผู้ใช้น้ำชลประทาน

3) หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรมชลประทาน โดยโครงการชลประทานตาก (คป.ตาก)

4) พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ส่งน้ำของโครงการ ทั้งพื้นที่รับประโยชน์และพื้นที่ท้ายเขื่อน

5) งบประมาณ

งบประมาณในการดำเนินงานเพื่อจัดฝึกอบรมในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จำนวน 35,000 บาท

6) วิธีการดำเนินงานและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

พื้นที่ชลประทานมีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำฯ เต็มพื้นที่ และมีความเข้มแข็ง มีความสามารถในการบริหารงานภายในกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน ส่งผลให้การส่งน้ำชลประทานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น อาคาร ชลประทานได้รับการดูแลและบำรุงรักษา เกษตรกรได้รับผลผลิตที่มั่นคง รายได้สูงขึ้น ปัญหาความขัดแย้ง ระหว่างเกษตรกร ชุมชน ในเรื่องน้ำลดลง ชุมชนมีความสุข ผลลัพธ์สุดท้ายคือการบริหารจัดการน้ำ ชลประทานมีความยั่งยืนอย่างแท้จริง

หัวข้อการฝึกอบรม

1) โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำสู่ความเข้มแข็ง (หลักสูตร 1 วัน) มีรายละเอียดดังนี้

- ขั้นตอน/แนวทางการดำเนินงานโครงการ	0.5	ชั่วโมง
- ความสำคัญของอาคารชลประทาน	0.5	ชั่วโมง
- ผลกระทบกับกลุ่มเกษตรกรเมื่ออาคารชลประทานเสียหาย	1.5	ชั่วโมง
- ระดมความคิดเห็น ท่านต้องการให้ชลประทานซ่อมแซมอะไรและท่านจะมีส่วนร่วมอย่างไร	3.5	ชั่วโมง
รวม	6.0	ชั่วโมง

กลุ่มเป้าหมาย : เกษตรและผู้นำชุมชนในพื้นที่ชลประทาน อาสาสมัครชลประทาน จำนวน 66 ราย (1 รุ่น)

สถานที่ : พื้นที่ชลประทานโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยแม่สวดฝั่งซ้ายที่ขยายพื้นที่จากการสร้างอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

7) ผลการดำเนินงาน

ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนิน จะรายงานผลการดำเนินงานในรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันแก้ไข และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน จังหวัดตาก ฉบับที่ 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ต่อไป

5.1.3 แผนงานส่งเสริมและพัฒนากษेत्र

1) หลักการและเหตุผล

โครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน จังหวัดตาก ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เป็นโครงการปรับปรุงเพิ่มความจุอ่างเก็บน้ำห้วยแม่สวดให้สามารถเก็บน้ำได้เต็มประสิทธิภาพ ก่อสร้างระบบท่อส่งน้ำเพื่อขยายพื้นที่ชลประทานที่อยู่ระหว่างฝั่งซ้ายของห้วยแม่สวด และฝั่งขวาของห้วยแม่สวดและก่อสร้างอ่างเก็บน้ำแม่สวดในห้วยแม่สวดและห้วยแม่โป่ง (ลำห้วยสาขาของห้วยแม่สวด) ได้แก่โครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน ผันไปลงลำห้วยสาขา เพื่อส่งน้ำไปยังพื้นที่ฝั่งขวาของห้วยแม่สวด เพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้งช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น 6,740 ไร่ แก้ไขน้ำท่วมในพื้นที่อำเภอแม่สวด และแก้ไขปัญหาปนเปื้อนแคดเมียมในลุ่มน้ำแม่สวด ผลิตไฟฟ้ากำลังเฉลี่ยปีละ 2.45 ล้านหน่วย จัดสรรน้ำการประปาส่วนภูมิภาคผลิตน้ำประปาได้ 6.595 ลบ.ม.ต่อปี โดยเป็นพื้นที่การเกษตรครอบคลุมพื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่สวด ตำบลแม่ปะ ตำบลแม่สวด และตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก พื้นที่ปลูกคือ ข้าวนาปี ประมาณ 8,000 ไร่ พืชไร่ (ข้าวโพดหลังนา) ประมาณ 4,000 ไร่ พืชอื่น ๆ (ไม้ผล พืชไร่ ไร่นาสวนผสม) 340 ไร่

จากรายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน จังหวัดตาก พบว่าส่งผลกระทบในทางบวกโดยมีพื้นที่เกษตรกรรมได้รับน้ำจากระบบชลประทานเพิ่มขึ้น รวมถึงได้แนวทางการส่งเสริมและพัฒนากษेत्रในเขตพื้นที่โครงการเช่น การส่งเสริมการปลูกพืชที่ตลาดมีความต้องการสูง ส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตร การเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การบริหารจัดการน้ำชลประทานอย่างมีประสิทธิภาพผ่านองค์กรผู้ใช้น้ำ หรือองค์กรทางการเกษตรในพื้นที่ รวมถึงส่งเสริมให้มีการทำการเกษตรผสมผสานและสนับสนุนการเกษตรอินทรีย์ กรมส่งเสริมการเกษตรจึงกำหนดกรอบการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนากษेत्रในเขตชลประทานโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน จังหวัดตาก ซึ่งเป็นระยะก่อสร้างโดยมุ่งเน้นการศึกษาวิเคราะห์พื้นที่และชุมชนเพื่อจัดทำแนวทางการดำเนินงานโครงการในระยะต่อไปที่สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่ ตรงกับความต้องการของเกษตรกรสามารถแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและชุมชน

2) วัตถุประสงค์

1. ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ความสามารถในการผลิต และการจัดการสินค้าเกษตรตามความต้องการของตลาด และสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่
2. ส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของเกษตรกร พัฒนาการรวมกลุ่มของชุมชน และเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิต และการตลาด

3) หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรมส่งเสริมการเกษตร (สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และกองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร)

4) พื้นที่ปฏิบัติงาน

พื้นที่โครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

5) วิธีดำเนินการ

5.1 กิจกรรมส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรเป้าหมายจำนวน 30 ราย โดยดำเนินการถ่ายทอดความรู้และเชื่อมโยงเครือข่าย เทคโนโลยีการผลิต การตลาด พร้อมทั้งจัดทำแปลงเรียนรู้

5.2 กิจกรรมส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่ว เกษตรกรเป้าหมายจำนวน 30 ราย โดยถ่ายทอดความรู้และเชื่อมโยงเครือข่าย เทคโนโลยีการผลิต และการตลาด พร้อมทั้งจัดทำแปลงเรียนรู้

5.3 กิจกรรมส่งเสริมการผลิตพืชพลังงานทดแทน เกษตรเป้าหมายจำนวน 30 ราย โดยถ่ายทอดความรู้และเชื่อมโยงเครือข่าย เทคโนโลยีการผลิต การตลาด และจัดทำแปลงเรียนรู้

6) ผลการดำเนินงาน

ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนิน จะรายงานผลการดำเนินงานในรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันแก้ไข และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน จังหวัดตาก ฉบับที่ 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ต่อไป

5.1.4 แผนงานให้องค์ความรู้แก่ประชาชนด้านสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม

1) หลักการและเหตุผล

จากการศึกษาสภาวะสุขภาพของประชาชนในพื้นที่โครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน ถึงแม้ชุมชนมีปัญหาสาธารณสุขต่าง ๆ ไม่มากนัก แต่ประชาชนยังขาดองค์ความรู้หรือมีความรู้ด้านสุขภาพอนามัยทั่วไปที่ไม่ถูกต้อง ทำให้ขาดความสามารถในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมสุขภาพอนามัยด้วยตนเองขาดการมีส่วนร่วม ความร่วมมือในการดูแลจัดการสุขภาพ ด้วยเหตุนี้ การสร้างหลักประกันสุขภาพที่ดีถ้วนหน้าจึงต้องสนับสนุนการสร้างเงื่อนไขต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะการสร้างให้เกิดการเรียนรู้ ด้วยการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในการจัดการระบบสุขภาพของตนเองให้มีสุขภาพดี ให้มีการเฝ้าระวังโรคติดต่อที่มากับน้ำ โรคหนองพยาธิ และโรคติดต่อที่มีungเป็นพาหะ โดยเฉพาะภายหลังการมีอ่างเก็บน้ำเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะต้องดำเนินการควบคู่กับการให้บริการรักษาพยาบาล การสร้างเสริมสุขภาพด้วยการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนแก่ประชาชน จะทำให้ประชาชนมีพลังในการพัฒนาและฟื้นฟูเศรษฐกิจในชุมชนให้เข้มแข็งและขยายตัวเป็นลูกโซ่

2) วัตถุประสงค์

เพื่อเฝ้าระวังภาวะสุขภาพของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษในสิ่งแวดล้อม

3) หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข โดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก

4) พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่โครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

5) งบประมาณดำเนินการ

งบประมาณในปีงบประมาณ 2564 รวมทั้งสิ้น 200,000 บาท

6) วิธีดำเนินการ

1. กิจกรรมคัดกรองผู้ที่มีระดับแคดเมียมในปัสสาวะสูงในประชาชนอายุ 15 ปี ขึ้นไป สตรีอายุ 50 ปี ขึ้นไป
2. ตรวจสอบการทำงานของไต ความเสี่ยงของเบาหวาน และตรวจมวลกระดูก
3. ติดตามและตรวจ สรุปผลการตรวจ หากพบว่ามีค่าเกินมาตรฐานส่งต่อการรักษาต่อไป

7) ผลการดำเนินงาน

ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนิน จะรายงานผลการดำเนินงานในรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันแก้ไข และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน จังหวัดตาก ฉบับที่ 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ต่อไป

5.2 แผนปฏิบัติการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

5.2.1. แผนงานติดตามด้านอุทกวิทยาน้ำผิวดิน และแผนงานด้านอุทุนิยมวิทยา

1) หลักการและเหตุผล

ตามที่ราษฎรอำเภอแม่สวด จังหวัดตาก ประสบปัญหาวิกฤติน้ำทั้งน้ำแล้ง – น้ำท่วม เป็นประจำทุกปี คือในช่วงฤดูแล้งประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อทำการเกษตร ในเขตตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่ตาวและตำบลแม่กุ รวมทั้งในช่วงฤดูฝนมีปัญหาน้ำท่วมในเขตเทศบาลแม่สวด ซึ่งจากการตรวจสอบและศึกษาข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งการประชุมหารือร่วมกันของคณะทำงานของกรมชลประทานและหน่วยงานต่าง ๆ ได้พิจารณาสรุปได้ว่าเห็นสมควรทำการก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบนเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว รวมทั้งเพิ่มศักยภาพของการประปาที่จะต้องใช้น้ำจำนวนมากต่อการเจริญเติบโตของพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ

ภายหลังจากการก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก ตามความต้องการของราษฎร และตอบสนองความต้องการต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคมและอุตสาหกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น เพื่อเป็นการติดตามและเฝ้าระวังสภาพปัญหาด้านภูมิอากาศที่มีความจำเป็น และสำคัญต่อการจัดการและบริหารจัดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อความต้องการ อีกทั้งยังเป็นการติดตามเพื่อเฝ้าระวังปัญหาด้านต่าง ๆ จากสภาพอากาศตามฤดูกาล เพื่อป้องกันผลกระทบต่อโครงสร้างของเขื่อน และพื้นที่ใกล้เคียงของโครงการ จึงมีความจำเป็นในการติดตามด้านอุทุนิยมวิทยา

2) วัตถุประสงค์

เพื่อตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำปริมาณน้ำ ปริมาณน้ำฝน และปริมาณตะกอนแขวนลอยในพื้นที่เหนืออ่างเก็บน้ำ

3) หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมชลประทาน โดยศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนล่าง

4) พื้นที่ดำเนินการ

SW.15 ติดตั้งเสาระดับน้ำที่สะพานรถยนต์ ที่บ้านขุนห้วยแม่สวด ต.พระธาตุผาแดง อ.แม่สวด จ.ตาก

SW.16 ติดตั้งเสาระดับน้ำที่บ้านขุนห้วยแม่สวด (ห้วยทุ่งน้อย) ต.พระธาตุผาแดง อ.แม่สวด จ.ตาก

5) งบประมาณดำเนินการ

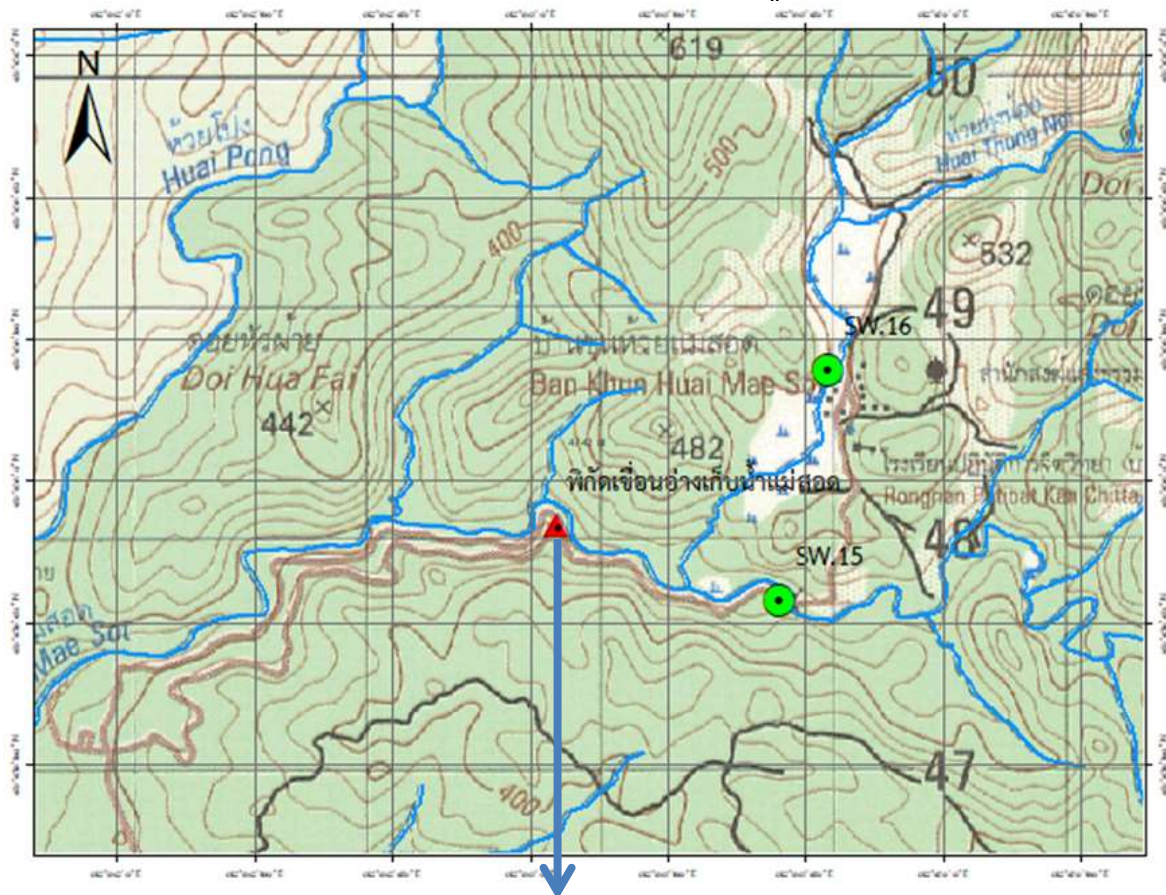
งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2563 จำนวน 250,000 บาท

6) วิธีการดำเนินงาน

เก็บบันทึกข้อมูลระดับน้ำ ปริมาณน้ำ ปริมาณน้ำฝนและปริมาณตะกอนแขวนลอย และรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อติดตามและวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงระดับน้ำ ปริมาณน้ำ และปริมาณตะกอนแขวนลอย ในบริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำ

7) ผลการดำเนินงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 – 2564 กรมชลประทานโดยศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนล่าง ได้ดำเนินการติดตามสถานการณ์ปริมาณน้ำท่า ปริมาณตะกอนแขวนลอยในลำน้ำห้วยแม่สวด โดยการติดตั้งเสาวัดระดับน้ำจำนวน 2 สถานี ได้แก่ สถานีวัดน้ำท่า SW.16 และ SW.15 ดังรูปที่ 5.2.1 - 1 พร้อมทั้งติดตามตรวจวัดปริมาณน้ำท่าอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่ออ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้ดำเนินการติดตั้งสถานีวัดค่าอุทกนิยมิวิทยาประกอบด้วยทิศทางลม ปริมาณน้ำฝน เพิ่มเติมบริเวณพื้นที่ห้วยงาน ดังรูปที่ 5.2.1 - 1

รูปที่ 5.2.1 - 1 ตำแหน่งที่ตั้งและสภาพพื้นที่ติดตั้งเครื่องอุทกนิยมิวิทยา และเสาวัดปริมาณน้ำท่า

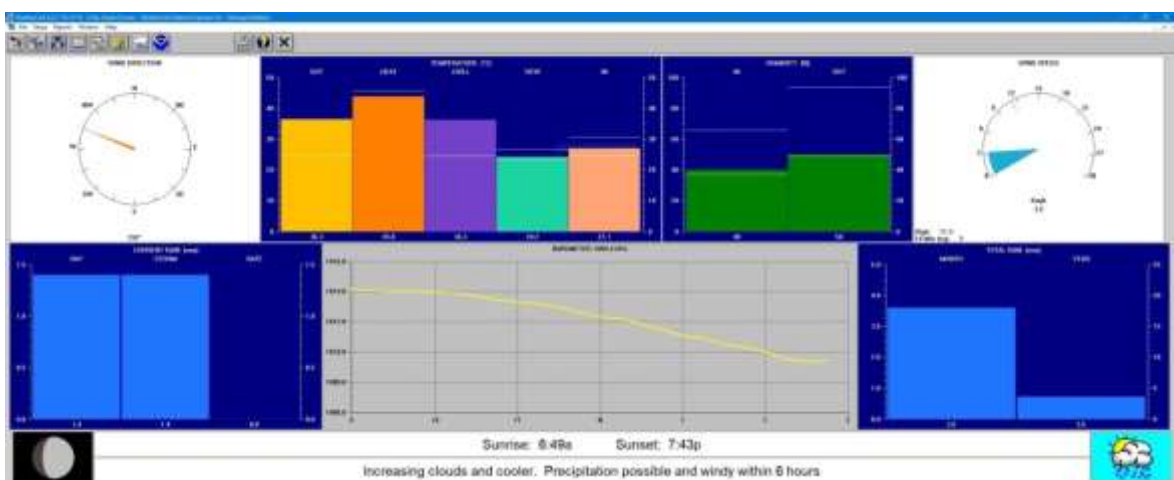

รูปที่ 5.2.1 – 2 อุปกรณ์เครื่องมือตรวจวัดอุตุนิยมวิทยา
(น้ำฝน ความเร็วลม อุณหภูมิ ความกดอากาศ และความชื้นสัมพัทธ์)

รูปที่ 5.2.1 – 3 Monitor ข้อมูลแบบไร้สาย (50 – 150 เมตร)

รูปที่ 5.2.1 – 4 การแสดงผลการตรวจวัดผ่านโปรแกรมในคอมพิวเตอร์

รูปที่ 5.2.1 – 5 การติดตั้งเครื่องวัดอุทุนิยมวิทยาบริเวณห้วงงานโครงการ

5.2.2 แผนงานติดตามคุณภาพน้ำผิวดิน

1) หลักการและเหตุผล

การก่อสร้างและองค์ประกอบต่าง ๆ ของโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพน้ำในช่วงระหว่างการก่อสร้าง โดยเฉพาะบริเวณที่ทำการก่อสร้างและทางด้านท้ายน้ำ ส่วนในช่วงดำเนินการ การเก็บกักน้ำในอ่างเก็บน้ำจะมีผลกระทบจากการเน่าเปื่อยของพืช/ต้นไม้ ทำให้น้ำมีปริมาณสารอินทรีย์สูงขึ้น นอกจากนี้การพัฒนาระบบชลประทานภายหลังดำเนินโครงการ ซึ่งจะมีการใช้สารเคมีในการเพาะปลูกเพิ่มขึ้น จะมีผลกระทบต่อคุณภาพน้ำที่ระบายออกจากพื้นที่ชลประทานได้ ประกอบกับพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตาบประสบปัญหาด้านการปนเปื้อนแคดเมียม ดังนั้นจึงควรติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำผิวดินในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ

2) วัตถุประสงค์

เพื่อติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำในลำน้ำห้วยแม่สวด ในอ่างเก็บน้ำและในพื้นที่รับประโยชน์ของโครงการ ซึ่งคาดว่าจะได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างและการดำเนินโครงการ

3) หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมชลประทาน โดยสำนักบริหารโครงการ

4) พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่เก็บตัวอย่างน้ำผิวดิน มี 5 สถานี ดังนี้

ตารางที่ 5.2.2 - 1 สถานีเก็บตัวอย่างน้ำผิวดิน

สถานีที่	สถานที่	พิกัด
SW1	ต้นน้ำ ร.ร.ตชด.(เหนืออ่างเก็บน้ำ)	16°43'06.8"N 98°39'43.7"E
SW2	บ้านขุนห้วยแม่สวด	16°42'41.1"N 98°39'57.2"E
SW3	อ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน	16°42'48.0"N 98°38'37.9"E
SW4	อ่างเก็บน้ำแม่สวด	16°42'29.4"N 98°37'05.5"E
SW5	ห้วยแม่สวด (ในเมือง)	16°42'43.6"N 98°36'02.5"E

5) วิธีการดำเนินการ

ดำเนินการติดตามตรวจสอบในระยะก่อสร้างโครงการและในระยะดำเนินการ โดยเก็บตัวอย่างปีละ 3 ฤดูกาล คือ ฤดูหนาว (กุมภาพันธ์) ฤดูแล้ง (เมษายน) ฤดูฝน (สิงหาคม)

6) งบประมาณดำเนินการ

งบประมาณในการดำเนินการปี 2563 รวมทั้งสิ้น 199,000 บาท

ตารางที่ 5.2.2 – 2 สภาพทั่วไปของสภาพทั่วไปของจุดเก็บตัวอย่างน้ำผิวดิน

จุดเก็บตัวอย่างน้ำ	รายละเอียด	สภาพทั่วไป
	SW1 พิกัด : 16°43'06.8"N 98°39'43.7"E	ความกว้างลำน้ำประมาณ 5 เมตร ความลึกของน้ำประมาณ 25 เซนติเมตร สภาพพื้นที่โดยรอบเป็น พื้นที่เกษตรกรรม และหมู่บ้าน เป็น ต้น
	SW2 พิกัด : 16°42'41.1"N 98°39'57.2"E	ความกว้างลำน้ำ ประมาณ 8-10 เมตร ท้องน้ำมีลักษณะทรายปนหิน ความลึกของน้ำประมาณ 10-30 เซนติเมตร สภาพการใช้ประโยชน์ รอบพื้นที่เป็นภูเขาหัวโล้น ทำ การเกษตรโดยเฉพาะข้าวโพดเลี้ยง สัตว์
	SW3 พิกัด : 16°42'48.0"N 98°38'37.9"E	อ่างเก็บน้ำ ลึกประมาณ 2-6 เมตร สภาพการใช้ประโยชน์รอบพื้นที่ เป็นป่า ตัดพื้นที่เกษตรกรรม และ อาคารสำนักงานชั่วคราวของกรม ชลประทาน
	SW4 พิกัด : 16°42'29.4"N 98°37'05.5"E	อ่างเก็บน้ำ ลึกประมาณ 1-5 เมตร สภาพการใช้ประโยชน์รอบพื้นที่ เป็นป่า ตัดพื้นที่เกษตรกรรม และ บ้านพักอาศัย อาคารสำนักงานของ กรมชลประทาน
	SW5 พิกัด : 16°42'43.6"N 98°36'02.5"E	ความกว้างลำน้ำ ประมาณ 4-5 เมตร ท้องน้ำมีลักษณะเป็นโคลน ความลึกของน้ำประมาณ 20-90 เซนติเมตร สภาพการใช้ประโยชน์ รอบพื้นที่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ติดกับที่พักอาศัยของประชาชน มี ขยะปะปน และใกล้กับเส้นทาง คมนาคมหลัก

สถานที่ 1 บริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำ (โรงเรียนตำรวจ ตชด. ท่านผู้หญิงฯ)

สถานที่ 2 บริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำ (บ้านขุนห้วยแม่สวด)

สถานที่ 3 อ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน

รูปที่ 5.2.2 – 1 ภาพการเก็บตัวอย่างน้ำและตรวจวัดคุณภาพน้ำภาคสนาม

สถานที่ที่ 4 บริเวณท้ายอ่างเก็บน้ำ (อ่างเก็บน้ำห้วยแม่สวด)

สถานที่ที่ 5 บริเวณท้ายน้ำ (ห้วยแม่สวดในเมือง) แห่งขอ

รูปที่ 5.2.2 – 1 ภาพการเก็บตัวอย่างน้ำและตรวจวัดคุณภาพน้ำภาคสนาม

7) ผลการดำเนินงาน

กรมชลประทานโดยส่วนสิ่งแวดล้อม สำนักบริหารโครงการ ดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2564 เพื่อเป็นตัวแทนคุณภาพน้ำในช่วงฤดูแล้ง รายละเอียดดังบทที่ 3

5.2.3. แผนงานติดตามคุณภาพน้ำใต้ดิน

1) หลักการและเหตุผล

ติดตามผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสภาพน้ำบาดาลหรือน้ำใต้ดินจากการพัฒนาโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบนคือ ผลกระทบต่อปริมาณน้ำและคุณภาพน้ำ ซึ่งเป็นที่เกรงว่าจะเกิดขึ้นบริเวณที่ทำการเกษตรชลประทาน โดยเฉพาะคุณภาพน้ำในชั้นน้ำตื้นอาจเปลี่ยนแปลงหรือเกิดการปนเปื้อนจากการใช้สารปราบศัตรูพืชได้ และติดตามตรวจสอบธาตุที่ละลายน้ำได้จากตะกอนท้องน้ำในอ่างเก็บน้ำ

2) วัตถุประสงค์

เพื่อติดตามตรวจสอบระดับน้ำและคุณภาพน้ำใต้ดินในพื้นที่โครงการได้แก่ พื้นที่รับประโยชน์ของโครงการ และธาตุที่ละลายน้ำในตะกอนท้องน้ำเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการป้องกันแก้ไขผลกระทบได้อย่างถูกต้อง

3) หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมชลประทาน โดยสำนักบริหารโครงการ

4) พื้นที่ดำเนินการ

ตารางที่ 5.2.3-1 สถานีเก็บตัวอย่างน้ำใต้ดินในพื้นที่โครงการ

สถานีที่	สถานที่	ตัวแทน	พิกัด
GW1	ในเมือง	พื้นที่ชลประทานเดิม	16°42'44.1"N 98°36'01.1"E
GW2	โรงเรียนบ้านค้ำกิบาล	พื้นที่ชลประทานเดิม	16°41'45.3"N 98°35'51.2"E
GW3	บ้านแม่ดาวแพะ	พื้นที่ชลประทานเปิดใหม่	16°40'21.0"N 98°34'54.9"E

5) วิธีการดำเนินการ

คุณภาพน้ำใต้ดินจำนวน 3 สถานี จำนวน 3 ฤดูกาล คือ เดือนมกราคม (ตัวแทนฤดูหนาว) เดือนเมษายน (ตัวแทนฤดูแล้ง) และเดือนสิงหาคม (ตัวแทนฤดูฝน) นำมาวิเคราะห์คุณภาพน้ำจำนวน 21 ดัชนี

6) งบประมาณดำเนินการ

งบประมาณในปีงบประมาณ 2564 รวมทั้งสิ้น 125,000 บาท

สถานีที่ 1 บ่อน้ำตื้น (ในเมืองแม่สวด)

สถานีที่ 2 บ่อน้ำตื้น (โรงเรียนบ้านค้ำกิบาล)

สถานีที่ 3 บ่อบาดาล (โรงเรียนบ้านแม่ตาวแพะ)

รูปที่ 5.2.3 – 1 การเก็บตัวอย่างน้ำใต้ดินในพื้นที่โครงการ

7) ผลการดำเนินงาน กรมชลประทานโดยส่วนสิ่งแวดล้อม สำนักบริหารโครงการ ดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำใต้ดินเมื่อวันที่ 7 เมษายน 2564 เป็นตัวแทนฤดูแล้ง แล้วรายละเอียดดังบทที่ 3

5.2.4 แผนติดตามด้านทรัพยากรประมง นิเวศวิทยาทางน้ำ

1) หลักการและเหตุผล

การติดตามตรวจสอบด้านนิเวศทางน้ำทรัพยากรประมงและการตกค้างโลหะหนักในสัตว์น้ำทั้งระหว่างก่อสร้างและระหว่างดำเนินการโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบนจังหวัดตากเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อจะได้ทราบการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่ลุ่มน้ำตาวมีความเสี่ยงของการตกค้างโลหะหนักในสัตว์น้ำที่จะนำมาบริโภคกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระยะก่อสร้างและระยะดำเนินการโครงการอาจส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศทางน้ำและทรัพยากรประมงเพราะเพิ่มความขุ่นในลำน้ำด้านท้ายน้ำรวมทั้งระบบนิเวศมีการเปลี่ยนแปลงไปจนส่งผลถึงทรัพยากรสัตว์น้ำที่มีอยู่เดิมการนำเสนอให้มีแผนปฏิบัติการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อประเมินผลกระทบและเสนอแนวทางในการส่งเสริมด้านกิจกรรมประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อการทำประมงแบบยั่งยืนต่อไป

2) วัตถุประสงค์

เพื่อทราบการเปลี่ยนแปลงของนิเวศวิทยาทางน้ำ ทรัพยากรประมง และการตกค้างโลหะหนักในสัตว์น้ำทั้งระหว่างก่อสร้างและระหว่างดำเนินการ

3) หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมประมง โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดตาก

4) พื้นที่ดำเนินการ

ลำน้ำที่ไหลผ่านอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน และลำน้ำสาขาในบริเวณพื้นที่โครงการและพื้นที่รับประโยชน์

5) งบประมาณดำเนินการ

งบประมาณในปีงบประมาณ 2563 รวมทั้งสิ้น 500,000 บาท

6) วิธีการดำเนินงาน

งานสำรวจตรวจสอบด้านนิเวศวิทยาทางน้ำและทรัพยากรประมง เก็บตัวอย่าง 2 ครั้งต่อปี (ระหว่างเดือน มีนาคม ถึงเดือน สิงหาคม 2563) จำนวน 4 จุดสำรวจ คือ สถานีที่ 1 ห้วยแม่สวด บริเวณบ้านขุนห้วยแม่สวด สถานีที่ 2 อ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน สถานีที่ 3 อ่างเก็บน้ำห้วยแม่สวด บริเวณบ้านหัวฝายและสถานีที่ 4 ห้วยแม่สวด บริเวณบ้านแม่สวด ดังรูปที่ 5.2.4 – 1

งานสำรวจตรวจสอบด้านการตกค้างของโลหะหนักในสัตว์ โดยการรวบรวมตัวอย่างตัวแทนสัตว์น้ำกลุ่มต่าง ๆ จากจุดเก็บตัวอย่างในสถานีเดียวกับจุดเก็บตัวอย่างน้ำ และส่งตัวอย่างสัตว์น้ำให้ห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) เพื่อนำไปวิเคราะห์ปริมาณโลหะหนักในสัตว์น้ำ ได้แก่ แคดเมียม ตะกั่วปรอท และสารหนู

รูปที่ 5.2.4 – 1 จุดเก็บตัวอย่างทรัพยากรประมงโดยเจ้าหน้าที่จาก
ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดตาก กรมประมง

7) ผลการดำเนินงาน

ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนิน จะรายงานผลการดำเนินงานในรายงานผลการปฏิบัติตาม
มาตรการป้องกันแก้ไข และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวด
ตอนบน จังหวัดตาก ฉบับที่ 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ต่อไป

5.2.5 แผนงานติดตามตรวจสอบธรณีวิทยาแผ่นดินไหว

1) หลักการและเหตุผล

ในการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำหรือเขื่อน สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ต้องพิจารณาเป็นอันดับแรกคือ ข้อมูลพื้นฐานทางธรณีวิทยาที่เกี่ยวข้องกับลักษณะโครงสร้างทางธรณีวิทยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวรอยเลื่อนหรือรอยแตกขนาดใหญ่ที่ยังคงมีการเคลื่อนตัวอยู่ ว่าปรากฏในพื้นที่หรือไม่และมีมากน้อยเพียงไร รวมถึงพิจารณาว่าเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่หรือไม่

จากการศึกษาพบว่า มีแนวรอยแตกและรอยเลื่อนของชั้นหินของโครงการ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในแนวตะวันตกเฉียงเหนือ - ตะวันออกเฉียงใต้ และแนวตะวันออกเฉียงเหนือ - ตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับแนวรอยเลื่อนมีพลัง (active faults) ในพื้นที่ภาคเหนือและตะวันตกของประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มรอยเลื่อนเมย - แม่ปิง (Moei - Mae Ping Fault Zone) ที่อยู่ใกล้กับบริเวณพื้นที่โครงการ จากแผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยแผ่นดินไหวของประเทศไทย โดยกรมทรัพยากรธรณี (2548) แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าพื้นที่โครงการจัดอยู่ใน “เขต 2ข” คือมีโอกาสได้รับความรุนแรงแผ่นดินไหวระดับ 7-8 ตามมาตราเมอร์คัลลี ซึ่งสิ่งก่อสร้างที่ออกแบบดีอาจเสียหายเล็กน้อย ซึ่งถือว่าเป็นเขตที่มีความเสี่ยงสูงที่สุดในประเทศ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการติดตามตรวจสอบแผ่นดินไหวในพื้นที่โครงการและรัศมีโดยรอบอย่างต่อเนื่อง

2) วัตถุประสงค์

เพื่อติดตามตรวจสอบแผ่นดินไหวโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน จังหวัดตาก และรัศมีโดยรอบ

3) หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรมชลประทาน โดยสำนักสำรวจด้านวิศวกรรมและธรณีวิทยา

4) พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่โครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

5) งบประมาณ

งบประมาณปี พ.ศ. 2564 จำนวน 300,000 บาท

7) วิธีการดำเนินงาน

1. เชื่อมต่อสัญญาณอินเทอร์เน็ต ผ่านระบบสัญญาณโทรศัพท์ 3G (รูปที่ 3) เพื่อดึงข้อมูลแผ่นดินไหวที่บันทึกไว้ในเครื่องบันทึกข้อมูลแผ่นดินไหว (รูปที่ 4 และ 5) ในสถานีตรวจวัดแผ่นดินไหว โดยข้อมูลที่ได้จะใช้ในรูปแบบของค่าอัตราเร่งของพื้นดิน ณ เวลาที่เกิดแผ่นดินไหวในพื้นที่ตั้งโครงการและพื้นที่ใกล้เคียง

2. นำข้อมูลแผ่นดินไหวมากรองสัญญาณ (filter) ในโปรแกรม Geodas แล้วเลือกค่าสูงสุดของสัญญาณแผ่นดินไหวที่อ่านมาในรูปแบบของค่าอัตราเร่งของพื้นดิน (Peak Ground Acceleration = PGA) จากค่าที่ได้ทั้งสามแกน

3. นำค่าอัตราเร่งสูงสุดที่คำนวณได้มาเปรียบเทียบกับค่าอัตราเร่งสูงสุดในแผนที่เสี่ยงภัย แผ่นดินไหวในประเทศไทย บริเวณที่ตั้งเขื่อน เพื่อใช้พิจารณาระดับความปลอดภัยจากเหตุการณ์ แผ่นดินไหว ที่อาจจะมีผลกระทบต่อเขื่อน เพื่อเตรียมความพร้อมและออกมาตรการรองรับได้ทันที่ ใน กรณีที่เกิดผลกระทบที่รุนแรงในระดับที่เพิ่มขึ้น

8) ผลการดำเนินงาน

ปัจจัยที่ทำให้ผลกระทบต่อเขื่อนในกรณีที่เกิดแผ่นดินไหวแต่ละครั้ง ได้แก่ ค่าความเร่ง สูงสุดที่ตรวจวัดได้ ทิศทางแรงและขนาดของการเกิดแผ่นดินไหว ระยะทางและการลดทอนคลื่น และสภาพ ธรณีโครงสร้างบริเวณที่เกิดแผ่นดินไหว สำนักสำรวจด้านวิศวกรรมและธรณีวิทยา กรมชลประทาน ได้ ดำเนินการติดตั้งสถานีตรวจวัดคลื่นแผ่นดินไหวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ดังรูปที่ 4.2.5 – 1 และดำเนินการ สำรวจ ติดตามสถานการณ์คลื่นแผ่นดินไหวอย่างต่อเนื่อง ผลการตรวจวัดคลื่นแผ่นดินไหวที่ผ่านมาในช่วงปี พ.ศ. 2559 – 2564 ดังตารางที่ 4.2.5 – 1

รูปที่ 5.2.5 – 1 สถานีตรวจวัดคลื่นแผ่นดินไหว บริเวณใกล้กับห้วงานโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

ตารางที่ 5.2.5 – 1 ผลการตรวจวัดคลื่นแผ่นดินไหวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 – 2563

ครั้งที่	ว/ด/ป	เวลา	พิกัด	ขนาด	ลึก(km)	พื้นที่	รอยเลื่อน	ค่าอัตราเร่ง	หมายเหตุ
1	21 ต.ค.59	04.48 น.	16.08 / 98.71	2.4	2	อ.ลุ่มน้ำ จ.ตาก	-	0.0003	
2	21 ต.ค.59	09.35 น.	16.12 / 98.85	1.7	7	อ.ลุ่มน้ำ จ.ตาก	-	0.00005	
3	28 ต.ค.59	17.28 น.	18.17 / 98.86	1.5	3	อ.ฮอด จ.เชียงใหม่	-	0.00035	
4	21 ธ.ค.59	22.51 น.	18.54 / 98.49	2.0	1	อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่	-	0.00002	
5	29 ธ.ค.59	07.00 น.	18.54 / 98.53	2.0	1	อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่	-	0.000002	
6	2 ม.ค.60	09.09 น.	18.57 / 99.81	3.0	4	อ.ดอยหล่อ จ.เชียงใหม่	-	0.0000605	
7	8 ม.ค.60	03.08 น.	16.10 / 98.07	3.9	5	อ.ลุ่มน้ำ จ.ตาก	-	0.000002	
8	15 ม.ค.60	07.49 น.	17.54 / 98.04	2.4	1	อ.ท่าสองยาง จ.ตาก	-	0.00007	
9	3 พ.ค.60	00.07 น.	16.33 / 98.93	1.5	1	อ.แม่ระมาด จ.ตาก	-	0.0000674	
10	10 พ.ค.60	07.39 น.	18.53 / 99.07	3.1	3	อ.เมือง จ.ลำพูน	แม่ทา	0.00004	
11	23 ต.ค.60	22.58 น.	18.21 / 100.14	3.4	2	อ.เมือง จ.แพร่	-	0.0000143	
12	7 ธ.ค.60	17.26 น.	17.25 / 98.38	3.5	1	อ.ท่าสองยาง จ.ตาก	-	0.00013	
13	12 ม.ค.61	01.26 น.	18.28 / 96.12	5.9	10	Phu Myaymar	-	0.000633	GW station Hong Don 200 km
14	31 ม.ค.61	22.10 น.	15.14 / 98.29	3.3	4	อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี	-	0.000168	
15	27 เม.ย. 62	18.04 น.	5.81 / 99.10	2.1	2	อ.ลุ่มน้ำ จ.ตาก	-	-	ได้ magnitude 50 km
16	25 พ.ย. 62	09.14 น.	17.47 / 98.09	2.5	2	อ.ท่าสองยาง จ.ตาก	-	0.00002822	
17	1 เม.ย. 63	19.22 น.	19.22 / 98.37	2.9	3	อ.ป่า จ.แม่ฮ่องสอน	-	0.00000549	

สรุปผลการติดตามผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางด้านแผ่นดินไหว ค่าความเร่งสูงสุดที่กระทำต่อพื้นดิน ตั้งแต่ติดตั้งเครื่องตรวจวัดแผ่นดินไหว พบว่า ค่าความเร่งสูงสุดที่กระทำต่อพื้นดิน ตั้งแต่การติดตั้งเครื่องตรวจวัดแผ่นดินไหวบริเวณหัวงานเขื่อนแม่สวดตอนบนมีค่าที่ต่ำมาก ค่าอัตราเร่งสูงสุดที่ตรวจวัดได้จากแผ่นดินไหวขนาดใหญ่ (ขนาด 5.9) ในพรมามีค่า 0.0006 (0.0006/2) เมื่อเปรียบเทียบกับค่า K (0.05 - 0.15) แล้วมีค่าต่ำมาก เขื่อนแม่สวดตอนบน จึงอยู่ในเกณฑ์ที่ปลอดภัย แผ่นดินไหวที่เกิดในประเทศไทยมีค่าต่ำไม่เกิน 3.5 ค่า อัตราเร่งจึงต่ำ ไปด้วยกัน (ตามระยะทาง และความลึก) จุดเกิดแผ่นดินไหวที่ตรวจวัดได้ เกิดตามรอยเลื่อนย่อยที่มองไม่เห็น (blind fault) จึงเป็นสัญญาณบ่งบอก ถึงพื้นที่มีรอยเลื่อนมีพลังที่ไม่ปรากฏอยู่ใต้ผิวดินไม่มีเหตุการณ์แผ่นดินไหวบริเวณ พื้นที่ โครงการแม่สวดตอนบน และพื้นที่ข้างเคียงติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน (มากกว่า 1 ปี) การสะสมพลังงานย่อมเกิดขึ้น โดยตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2563 ถึงเดือนกันยายน 2563 ไม่มีเหตุการณ์แผ่นดินไหวในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน จังหวัดตาก

ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนิน จะรายงานผลการดำเนินงานในรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันแก๊ส และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน จังหวัดตาก ฉบับที่ 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ต่อไป

5.2.6 แผนงานติดตามด้านการตกตะกอน และป้องกันการชะล้างพังทลาย

1) หลักการและเหตุผล

การดำเนินโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ อาทิเช่น การก่อสร้างเขื่อนและทำนบกั้นชั่วคราวที่บริเวณหัวงาน การพัฒนาพื้นที่ชลประทาน โดย รวมทั้งการดำเนินการพัฒนาต่าง ๆ ทางด้านเหนือน้ำของเขื่อน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะทำให้เกิดการทำลายหน้าดินและมีผลให้ดินถูกชะล้างและพังทลายได้ง่าย ทำให้มีผลกระทบในด้านการทับถมของตะกอนในอ่างเก็บน้ำ ทำให้ความสามารถในการเก็บกักน้ำลดลงและการที่ตะกอนถูกเก็บกัก สะสม และทับถมอยู่ในอ่างเก็บน้ำ จะทำให้ปริมาณตะกอนท้ายน้ำลดลง ซึ่งจะมีผลก่อให้เกิดการกัดเซาะทางด้านท้ายน้ำ ดังนั้นจึงควรที่จะมีการติดตามตรวจสอบการตกตะกอนทับถมในอ่างเก็บน้ำการเปลี่ยนแปลงระดับศูนย์ใหม่และตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงโค้งปริมาตรความจุ – พื้นที่ผิวน้ำ - ระดับน้ำของอ่างฯ เพื่อนำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงสมการที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณตะกอนที่พัดพามาในลำน้ำ กับพื้นที่รับน้ำฝนให้เหมาะสมและถูกต้องมากขึ้น และเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้รวมถึงตรวจสอบการกัดเซาะในบริเวณต่าง ๆ ด้วย

2) วัตถุประสงค์

เพื่อติดตามตรวจสอบปริมาณตะกอนในอ่างเก็บน้ำ การชะล้างพังทลายในลุ่มน้ำ ตลอดจนการกัดเซาะริมฝั่งอ่างเก็บน้ำและทางด้านท้ายน้ำ อันเนื่องมาจากการดำเนินโครงการ

3) หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนล่าง กรมชลประทาน

4) พื้นที่ดำเนินการ

ลำห้วยแม่สวด และลำคลองสาขาในพื้นที่โครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

5) งบประมาณ

งบประมาณปี พ.ศ. 2564 จำนวน 100,000 บาท

6) หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมชลประทาน โดยศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนล่าง

7) วิธีดำเนินการ

งานติดตามตรวจสอบการกัดเซาะและการตกตะกอน สำรวจจุดตัดขวางลำน้ำ และงานจัดทำแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ

8) ผลการดำเนินงาน

ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนิน จะรายงานผลการดำเนินงานในรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันแก้ไข และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน จังหวัดตาก ฉบับที่ 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ต่อไป

5.2.7 แผนงานติดตามการปลูกป่าและป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้

1) หลักการและเหตุผล

ป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่สวด ประกาศตามประกาศกฎกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมฉบับที่ 639 (พ.ศ. 2516) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 เนื้อที่ 697,750 ไร่ สภาพพื้นที่เป็นที่ทำกินของราษฎร และพื้นที่ที่ป่าคงสภาพป่าสมบูรณ์ที่ยังเหลืออยู่มีแนวโน้มจะถูกบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะบริเวณตอนเหนือโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน จังหวัดตาก ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำของห้วยแม่สวด ห้วยแม่ดาว ประกอบกับพื้นที่ป่าไม้โดยรอบพื้นที่ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำอยู่ใกล้กับชุมชน จึงมีโอกาสสูงที่จะถูกบุกรุกเข้ายึดถือครองทำประโยชน์ การปฏิบัติงานจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนและกวดขัน

จากสถานการณ์ดังกล่าว การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตามแผนงานปกติจะไม่สามารถหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นภูเขาสูงและเส้นทางสัญจรลำบาก ประกอบกับอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่มีจำนวนจำกัด จึงจำเป็นต้องมีการสนธิกำลังและบูรณาการหน่วยงาน ในการลาดตระเวนทางเท้าและทางรถยนต์ กำหนดพื้นที่ที่เสี่ยงและล่อแหลมต่อการถูกบุกรุกและหมั่นตรวจตรา ควบคุม เฝ้าระวัง มิให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้อย่างต่อเนื่อง สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 4 (ตาก) จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรป่าไม้พื้นที่โครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 4 (ตาก) เพื่อให้เป็นการปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์สูงสุด

2) วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อสนธิกำลังบูรณาการหน่วยงาน ในการตรวจตรา ควบคุม เฝ้าระวัง การบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่เสี่ยงและล่อแหลมต่อการถูกบุกรุกอย่างเคร่งครัด
- 2) เพื่อสร้างความเข้าใจและให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนสร้างจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

3) หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมป่าไม้ โดย สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 4 (ตาก)

4) พื้นที่ดำเนินการ

บริเวณโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน จังหวัดตาก และพื้นที่ป่าไม้โดยรอบ และใกล้เคียงอ่างเก็บน้ำ ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่สวด

5) งบประมาณดำเนินการ

งบประมาณที่ใช้ในปีงบประมาณ 2564 รวมทั้งสิ้น 140,000 บาท

6) วิธีดำเนินการ

1. หน่วยป้องกันรักษาป่าที่ ตก.8 (แม่ละเมา) ร่วมกับสายตรวจปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ สายที่ 1 ชุดปฏิบัติการที่ 1 ลาดตระเวนพื้นที่เป้าหมายโดยประสานงานกับฝ่าย

ปกครอง ทหาร ตำรวจ ในพื้นที่ และพิจารณามอบหมายเจ้าหน้าที่ประจำจุดตรวจหรือจุดสกัดในพื้นที่
ล่อแหลมต่อการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้

2. การดำเนินคดีการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ให้ประสานกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่เพื่อร่วมกัน
ตรวจสอบ หาเบาะแสผู้กระทำผิด และหลังจากการดำเนินคดีแล้วให้ทำบันทึกข้อตกลงระหว่างหน่วย
ป้องกันรักษาป่าในพื้นที่กับกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ร่วมเฝ้าระวังพื้นที่ดังกล่าว มิให้ผู้ใดเข้าไปทำ
ประโยชน์อื่นอย่างเด็ดขาด

3. หัวหน้าหน่วยป้องกันรักษาป่าที่ ตก.8 (แม่ละเมา) รายงานผลการปฏิบัติงานตามข้อ 1.
และ 2. พร้อมเอกสารรูปภาพประกอบทันทีเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ

7) ผลการดำเนินงาน

ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนิน จะรายงานผลการดำเนินงานในรายงานผลการปฏิบัติตาม
มาตรการป้องกันแก้ไข และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวด
ตอนบน จังหวัดตาก ฉบับที่ 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ต่อไป

5.2.8 แผนติดตามผลกระทบด้านทรัพยากรสัตว์ป่า

1) หลักการและเหตุผล

การดำเนินงานโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบนจังหวัดตากซึ่งมีพื้นที่บางส่วนของพื้นที่ซ้อนทับในพื้นที่ป่าอนุรักษ์นั้นอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสัตว์ป่าหลายชนิดและถิ่นอาศัยโดยตรงเนื่องจากพื้นที่บริเวณแนวน้ำท่วมถึงเป็นพื้นที่ถิ่นอาศัยแหล่งหากินและหลบภัยของสัตว์ป่าซึ่งมีแนวโน้มจะสูญหายไปหากมีการสร้างอ่างเก็บน้ำสัตว์ป่าในพื้นที่บางชนิดถูกบีบให้เคลื่อนย้ายถิ่นอาศัยไปจากแหล่งเดิมเกิดผลกระทบต่อความสมดุลของระบบนิเวศและห่วงโซ่อาหารโดยเฉพาะชนิดพันธุ์ที่มีขนาดถิ่นอาศัยจำกัดยิ่งมีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับผลกระทบโดยตรงเนื่องจากไม่สามารถอพยพย้ายถิ่นเป็นระยะทางไกล ๆ ได้ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการติดตามสถานภาพของสัตว์ป่าและสภาพถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าตลอดจนการดำเนินการด้านการช่วยเหลือเคลื่อนย้ายสัตว์ป่าในพื้นที่อ่างเก็บน้ำและพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อเป็นการบรรเทาและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสัตว์ป่าจากการดำเนินโครงการสร้างอ่างเก็บน้ำดังกล่าวและเพื่อเป็นการรักษาระบบนิเวศและอนุรักษ์ชนิดพันธุ์สัตว์ป่าให้คงอยู่ได้อย่างปลอดภัยต่อไป

2) วัตถุประสงค์

1. เพื่อตรวจสอบสถานภาพชนิดพันธุ์สัตว์ป่าที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ และศึกษาความหลากหลายชนิดของสัตว์ป่าที่อาศัยในพื้นที่โครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบนและพื้นที่ป่าใกล้เคียง
2. เพื่อติดตามการเข้าใช้ประโยชน์ของสัตว์ป่าบริเวณอ่างเก็บน้ำและพื้นที่ใกล้เคียง
3. เพื่อคุ้มครองพื้นที่ และป้องกันปัจจัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นกับสัตว์ป่าและการกระทำผิดเกี่ยวกับการป่าไม้ในพื้นที่อุทยาน
4. เพื่อติดตามสถานการณ์ของสัตว์ป่าในพื้นที่โครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบนและพื้นที่ป่าใกล้เคียง

3) หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดย อุทยานแห่งชาติน้ำตกพาเจริญ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 14 (ตาก)

4) พื้นที่ดำเนินการ

บริเวณพื้นที่ห้วงงานโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก และพื้นที่ใกล้เคียง

5) งบประมาณดำเนินการ

งบประมาณในปี พ.ศ. 2564 จำนวน 500,000 บาท

6) วิธีการดำเนินงาน

1. วิธีการสำรวจกำหนดพื้นที่และเส้นสำรวจเพื่อวางแผนดำเนินการสำรวจชนิดพันธุ์สัตว์ป่าทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม นก สัตว์เลื้อยคลาน และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก สำรวจในพื้นที่

อ่างเก็บน้ำและพื้นที่ป่าโดยรอบอ่างเก็บน้ำ โดยมีวิธีการสำรวจจำแนกตามนิเวศวิทยาของชนิดสัตว์ป่า ดังนี้

1) **กลุ่มสัตว์เลื้อยลูกด้วยนมขนาดใหญ่** ดำเนินการสำรวจโดยใช้เส้นสำรวจตามเส้นทางด้านสัตว์ป่า ตรวจสอบการปรากฏของสัตว์ป่าจากการพบเห็นตัวโดยตรงและร่องรอย เพื่อประเมินระดับความชุกชุมของการกระจายของประชากรสัตว์ป่า ตลอดจนสำรวจสภาพถิ่นที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของสัตว์ป่า

2) **กลุ่มสัตว์เลื้อยลูกด้วยนมขนาดเล็ก** ดำเนินการสำรวจด้วยวิธีใช้กรงดักสัตว์ (Live Trap) โดยใช้กรงดักสัตว์เลื้อยลูกด้วยนมขนาดเล็ก ขนาด 5 x 11 x 5 นิ้ว จำนวน 20 กรง และกรงดักสัตว์เลื้อยลูกด้วยนมขนาดกลาง ขนาด 10 x 25 x 10 นิ้ว จำนวน 5 กรง ดำเนินการติดตั้งในบริเวณพื้นที่น้ำท่วมหรือพื้นที่ป่าใกล้เคียง เพื่อศึกษาการกระจายและความชุกชุมของสัตว์เลื้อยลูกด้วยนมขนาดเล็กและสัตว์เลื้อยลูกด้วยน้ำขนาดกลาง บันทึกชนิดพันธุ์ ตำแหน่งการกระจาย และเคลื่อนย้ายสัตว์ป่าออกจากพื้นที่น้ำท่วมไปยังแหล่งที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม

3) **กลุ่มนก** ดำเนินการสำรวจจากการพบเห็นตัวโดยตรงหรือจำแนกจากเสียงร้องในช่วงเช้า ตั้งแต่เวลา 06:00 - 09:00 น. สำรวจความหลากหลายชนิดและสถานภาพของนกในพื้นที่ โดยกำหนดจุดสำรวจ (Point Count) ตามเส้นทางถนนหรือเส้นทางลำธารในพื้นที่ก่อสร้างและพื้นที่ป่าใกล้เคียง ทำการศึกษาในพื้นที่สำรวจแต่ละจุดอย่างน้อย 1-2 ครั้ง พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลการพบนก จำแนกชนิดพันธุ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความชุกชุมและการกระจายของนก

4) **กลุ่มสัตว์เลื้อยคลานและสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก** ดำเนินการสำรวจชนิดและการกระจายของสัตว์เลื้อยคลานและสะเทินน้ำสะเทินบก ในพื้นที่โดยการสำรวจโดยตรง (Direct Count) โดยวางเส้นสำรวจตามแนวแหล่งน้ำหรือลำห้วยในพื้นที่น้ำท่วมและพื้นที่ป่าใกล้เคียง ดำเนินการสำรวจในเวลากลางวัน โดยจะทำการศึกษาในพื้นที่สำรวจอย่างน้อย 1-2 ครั้ง จำแนกชนิดและดำเนินการเคลื่อนย้ายสัตว์ป่าออกจากพื้นที่น้ำท่วมไปยังแหล่งที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม

5) **จัดทำแผนที่การกระจายของสัตว์ป่า** และศึกษาลักษณะการใช้พื้นที่อาศัยของสัตว์ชนิดที่สำคัญในระบบนิเวศ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดการพื้นที่อพยพสัตว์ป่า

7) ผลการดำเนินงาน

ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนิน จะรายงานผลการดำเนินงานในรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันแก๊ส และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน จังหวัดตาก ฉบับที่ 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ต่อไป

5.2.9 แผนติดตามเฝ้าระวังโรคติดต่อมาโดยหนองพวย

1) หลักการและเหตุผล

ลุ่มน้ำห้วยแม่สวดเป็นลุ่มน้ำขนาดเล็กมีพื้นที่รับน้ำฝนประมาณ 199 ตารางกิโลเมตร โดยห้วยแม่สวดเป็นลำน้ำสาขาของแม่น้ำเมย ซึ่งเป็นลำน้ำกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งประเทศไทยมา ความสำคัญของลุ่มน้ำห้วยแม่สวดเป็นที่ตั้งของตัวเมืองแม่สวด จังหวัดตาก และเป็นที่ตั้งของพื้นที่เทศบาลเมืองแม่สวดและเทศบาลตำบลท่าสายลวด ซึ่งเป็นเมืองการค้าขายด้านทิศตะวันตกที่สำคัญที่สุดที่ติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งประเทศไทยมา และยังเป็นเมืองชายแดนของประเทศไทยซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกสุดของแนวเส้นเศรษฐกิจตะวันออก – ตะวันตก (East – West Economic Corridor) พื้นที่ชุมชนเมืองชายแดนแม่สวด และท่าสายลวด จึงมีอัตราการเจริญเติบโตสูง ในอดีตพื้นที่ราบริมห้วยแม่สวดบริเวณเทศบาลเมืองแม่สวดเป็นพื้นที่เกษตรกรรม กรมชลประทานจึงดำเนินการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยแม่สวดแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2521 โดยมีความจุเก็บกัก 5.5 ล้านลูกบาศก์เมตร พร้อมระบบส่งน้ำชลประทานครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 10,000 ไร่ ต่อมาชุมชนแม่สวดขยายตัวเจริญเติบโตมากขึ้น ปัจจุบันพื้นที่ชลประทานเหลือประมาณ 8,000 ไร่ ความต้องการน้ำอุปโภค – บริโภค เนื่องจากการค้าขายแดนและอุตสาหกรรมที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานการผลิตโดยใช้แรงงานต่างชาติดังที่มีค่าแรงต่ำ มีการขยายตัวมากขึ้น จึงมีการบุกรุกเขตลำน้ำสาธารณะ ก่อสร้างสิ่งกีดขวางลำน้ำ ประกอบกับสภาพภูมิประเทศของพื้นที่ลำน้ำห้วยแม่สวดมีความสูงชัน สภาพน้ำไหลหลากเร็ว และแรง อ่างเก็บน้ำห้วยแม่สวดมีความจุไม่เพียงพอที่จะรองรับน้ำหลากได้ทั้งหมดทำให้น้ำไหล เข้าท่วมพื้นที่ชุมชนเมืองทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินเป็นจำนวนมากเกือบทุกปีตลอดมา การพัฒนาอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบนพร้อมระบบชลประทาน จึงเป็นการพัฒนาอ่างเก็บน้ำบริเวณเหนือลำน้ำของอ่างเก็บน้ำห้วยแม่สวดที่มีอยู่เดิม เพื่อบรรเทาอุทกภัยในเขตชุมชนเทศบาลเมืองแม่สวด และเทศบาลตำบลท่าสายลวด และเก็บกักน้ำไว้ในฤดูแล้ง ให้แก่พื้นที่ชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยแม่สวดเดิม และพื้นที่ชลประทานเปิดใหม่ริมห้วยแม่ดาวฝั่งขวา รวมทั้งการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคของชุมชนเมืองทั้ง 2 แห่ง ที่ขยายตัวมากขึ้น

ทั้งนี้ กระทรวงสาธารณสุข รับผิดชอบแผนปฏิบัติการพัฒนาด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อม และการติดตามประเมินด้านสาธารณสุข ซึ่งโครงการพัฒนาแหล่งน้ำเป็นหนึ่งในโครงการที่ต้องทำการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพในรายงาน EIA และ HIA ตามข้อตกลงสากล โดยสำนักโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค ได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินการเฝ้าระวังเพื่อป้องกัน และติดตามแก้ไขปัญหาการแพร่โรคหนองพวยในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบและรับประโยชน์จากโครงการก่อสร้างเขื่อน อ่างเก็บน้ำ และประตูระบายน้ำขนาดใหญ่ เพื่อตอบคำถามตามหลักวิชาการในประเทศไทย และประชาคมโลกว่าการสร้างเขื่อน อ่างเก็บน้ำ และประตูระบายน้ำขนาดใหญ่ไม่ก่อให้เกิดการแพร่ของโรคหนองพวยโดยไม่เลือดของคนโดนกำหนดการศึกษาข้อมูลพื้นฐานให้ครบถ้วนในทุกกิจกรรม ได้แก่ การสำรวจโรคหนองพวยในคน สัตว์รังโรค (สุนัข แมว วัว ควาย หนูนา หนูป่า) ในชุมชนที่สามารถติดต่อมาสู่คนและก่อโรคในคน การศึกษาชนิดและอัตราการติดเชื้อตัวอ่อนระยะเซอ์คาร์เรียในหอยน้ำจืดที่เป็นโฮสต์กึ่งกลางอันดับที่ 1 และตัวอ่อนระยะ

ติดต่อเมตตาเซอร์คาเรียในปลาน้ำจืดเกล็ดขาวที่เป็นโฮสต์กึ่งกลางอันดับที่ 2 ของพยาธิใบไม้ การวิเคราะห์คุณภาพน้ำทุกจุดสำรวจที่มีการสำรวจหอยน้ำจืด เพื่อศึกษาความเหมาะสมของคุณภาพน้ำที่เป็นที่อยู่อาศัยของหอยน้ำจืดที่เป็นโฮสต์กึ่งกลางของอ่อนของพยาธิใบไม้ การสำรวจชนิดไดอะตอมที่เป็นอาหารของหอยน้ำจืดที่เป็นตัวบ่งชี้จำนวนประชากร ความหลากหลาย ชนิดพันธุ์ของหอยน้ำจืดที่เป็นพาหะนำโรคพยาธิใบไม้เลือดของคน พยาธิใบไม้ตับ และการสำรวจพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคหนองพยาธิและการป้องกันการติดโรคหนองพยาธิบริเวณพื้นที่โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ การก่อสร้างเขื่อนอ่างเก็บน้ำและประตูปรับน้ำขนาดใหญ่

ในปี 2561 สำนักโรคติดต่อทั่วไปกรมควบคุมโรค ได้ดำเนินการศึกษาชนิด และอัตราการติดเชื้อตัวอ่อนพยาธิใบไม้ในหอยน้ำจืดและปลาน้ำจืดที่เป็นโฮสต์กึ่งกลางในธรรมชาติแล้วนั้น ดังนั้นในปี 2564 สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 จังหวัดพิษณุโลก จึงได้จัดทำโครงการเฝ้าระวังเพื่อแก้ปัญหาผลกระทบต่อการแพร่โรคหนองพยาธิ ตามแผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมพื้นที่อ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน จังหวัดตาก ปีงบประมาณ 2564 เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐานให้ครบถ้วน ทุกกิจกรรมเพื่อตรวจสอบปัญหาการแพร่โรคในกลุ่มประชาชนในพื้นที่ผลกระทบและพื้นที่รับประโยชน์ ของโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน ได้แก่ การติดโรคหนองพยาธิในมูลสัตว์รังโรค (สุนัข แมว วัว ควาย) และ การศึกษาอัตราการติดเชื้อตัวอ่อนพยาธิใบไม้ในโฮสต์กึ่งกลาง (ปลาเกล็ดขาว) เพื่อนำไปสู่การทำนายสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงหรือมีโรคเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการจัดการตามแผนปฏิบัติการแก้ไขผลกระทบด้านสาธารณสุข ในส่วนของกระทรวงสาธารณสุขโดยกรมควบคุมโรคร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ผู้รับผิดชอบระดับพื้นที่ตามภารกิจของผู้รับผิดชอบเพื่อเฝ้าระวังและป้องกันโรค ก่อนการมีการถ่ายโอนภารกิจเฝ้าระวังสู่ระบบงานปกติเพื่อการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมแก้ไข ปัญหาของโรคสู่การลดโรคได้ยั่งยืนของชุมชน

2) วัตถุประสงค์

1. เพื่อเฝ้าระวังพาหะนำโรคที่สำคัญได้แก่ โรคมาลาเรีย โรคไข้เลือดออก โรคไข้สมองอักเสบ และโรคเท้าช้าง ในพื้นที่โครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก
2. เพื่อเก็บข้อมูลผู้ป่วยด้วยโรคติดต่อมาโดยแมลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดำเนินโครงการ

3) หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมควบคุมโรค โดยสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 จังหวัดพิษณุโลก

4) พื้นที่ดำเนินการ

บริเวณโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก และพื้นที่รับประโยชน์

5) งบประมาณดำเนินการ

งบประมาณที่ใช้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 รวมทั้งสิ้น 200,000 บาท

6) วิธีการดำเนินงาน

1. พื้นที่ดำเนินการโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน จังหวัดตาก ได้แก่พื้นที่ 7 หมู่บ้านของตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก คือ หมู่ที่ 1 บ้านค้ำกิบาล หมู่ที่ 2 บ้านหัวฝาย หมู่ที่ 3 บ้านแม่ตาวใหม่ หมู่ที่ 4 บ้านพะเ หมู่ที่ 5 บ้านถ้ำเสือ หมู่ที่ 6 บ้านขุนห้วยแม่สวด และหมู่ที่ 7 บ้านเอื้องดอย ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

2. ศึกษาอัตราการติดโรคหนองพยาธิในสัตว์รังโรค วัว ควาย สุนัข แมว ในพื้นที่รับผลกระทบ

3. ศึกษาอัตราการติดโรคหนองพยาธิในปลาเกล็ดขาวที่เป็นโฮสต์กึ่งกลางพยาธิใบไม้ เป็นตัวส่งผ่านที่สำคัญให้พยาธิใบไม้ มีวัฏจักรครบวงจรในน้ำ โดยเฉพาะพยาธิใบไม้เลือดคน พยาธิใบไม้ตับ และหนองพยาธิชนิดอื่น

7) ผลการดำเนินงาน

ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนิน จะรายงานผลการดำเนินงานในรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันแก้ไข และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน จังหวัดตาก ฉบับที่ 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ต่อไป

5.2.10 แผนติดตามคุณภาพดิน

1) หลักการและเหตุผล

โครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน หลังจากการดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จจะส่งน้ำเพื่อการชลประทานให้พื้นที่ฝั่งขวาลุ่มน้ำแม่ดาว ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวบางส่วนมีการปนเปื้อนของแคดเมียมมีผลกระทบอย่างมากต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต ครอบคลุมถึงบริเวณที่มีการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำและพื้นที่รับประโยชน์จากการชลประทาน ซึ่งมีผลต่อการเสื่อมโทรมของดินและการชะล้างพังทลายของดิน โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากการชลประทาน ประกอบกับได้เคยมีการเก็บตัวอย่างดินจากผลการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม ครอบคลุมพื้นที่โครงการพบว่า มีชุดดินที่พบอาร์เซนิกสูงเกินค่ามาตรฐาน ดังนั้น หากปนเปื้อนจากโลหะหนักในดินสะสมมาก ผลผลิตมีสารปนเปื้อน และนำมาสู่ผลกระทบต่อผู้บริโภคส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน รวมถึงความนิยมบริโภคอาหารที่ปลอดภัย ปลอดภัยสารพิษมีมากขึ้น ทำให้คุณภาพของดินจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึง การติดตามพื้นที่ปนเปื้อนโลหะหนัก เป็นเรื่องเร่งด่วนที่จำเป็นต้องติดตามและเฝ้าระวัง หากพบว่ามีค่าความเข้มข้นของโลหะหนักสูงผิดปกติในพื้นที่โดยรอบแสดงว่ามีการปนเปื้อนเกิดขึ้นและหาแนวทางในการจัดการเพื่อกำจัดสาเหตุของปัญหานั้น เพื่อความปลอดภัยในการทำการเกษตร ผลผลิตอาหารที่ปลอดภัยสามารถทำการเกษตรได้อย่างยั่งยืน และมีการติดตามตรวจสอบมาตรการอนุรักษ์ดิน และน้ำในพื้นที่ดังกล่าว

2) วัตถุประสงค์

ติดตามตรวจสอบคุณภาพดิน และการปนเปื้อนโลหะหนักในดิน และการแพร่กระจายของโลหะหนักในดินบางชนิดอย่างต่อเนื่อง

3) หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักงานพัฒนาที่ดิน 9 นครสวรรค์ กรมพัฒนาที่ดิน

4) งบประมาณ

งบประมาณที่ได้รับประจำปี พ.ศ. 2564 จำนวน 200,000 บาท

5) พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ดำเนินการครอบคลุมพื้นที่โครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน จำนวน 2 พื้นที่ มีเนื้อที่โดยประมาณ 23,353 ไร่ ประกอบด้วย พื้นที่รับประโยชน์จากการชลประทานเดิม มีเนื้อที่ประมาณ 15,200 ไร่ และพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากการชลประทานส่วนขยายมีเนื้อที่ประมาณ 8,150 ไร่

6) วิธีการดำเนินการ

1. สำรวจขอบเขตใช้ที่ดิน และจัดทำแผนที่การใช้ที่ดิน มาตราส่วน 1 : 25,000 เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการติดตามการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินหลังการสร้างอ่างเก็บน้ำและกักเก็บน้ำแล้ว ดำเนินการในระหว่างเวลาก่อนการสร้างอ่างเก็บน้ำ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 และภายหลังจากการสร้างอ่างเก็บน้ำแล้วเสร็จ และเมื่อมีการใช้ประโยชน์จากน้ำชลประทานแล้ว โดยดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

2. ทำการเก็บตัวอย่างดินในพื้นที่ชลประทานโดยรวม โดยวิเคราะห์คุณภาพดิน ประกอบด้วย ความเป็นกรดเป็นด่างของดิน อินทรีย์วัตถุ ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม แคลเซียม และความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน โลหะหนักในดินทางเกษตรกรรม ได้แก่ สารหนู (As) แคดเมียม (Cd) และสังกะสี (Zn) เพื่อศึกษาการปนเปื้อนในภาพรวม

3. ประเมินคุณภาพดินเพื่อปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา และพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไขให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้ตามศักยภาพของพื้นที่

7) ผลการดำเนินงาน

ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนิน จะรายงานผลการดำเนินงานในรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันแก้ไข และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน จังหวัดตาก ฉบับที่ 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ต่อไป

5.2.11 แผนติดตามเฝ้าระวังปริมาณแคดเมียม/สารหนู

1) หลักการและเหตุผล

จากการเก็บตัวอย่างปัสสาวะของประชาชนในพื้นที่โครงการ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าแคดเมียมในร่างกายต่ำกว่า 1.00 µg/g Creatinine มากถึง 180 คน ซึ่งถือว่าเป็นคนปกติ ส่วนคนที่ค่าแคดเมียมในร่างกายสูงกว่า 1.00 แต่ไม่เกิน 4.5 µg/g Creatinine มีอยู่ 138 คน ถือว่าเป็นกลุ่มที่เสี่ยง ซึ่งแคดเมียมที่มีอยู่ในร่างกายอาจจะได้รับมาจากน้ำ อาหาร หรือผัก/ผลไม้อื่นๆ เหมือนคนทั่วไป ผู้ที่มีแคดเมียมอยู่ในร่างกายเกินกว่า 5 µg/g Creatinine มีอยู่ 11 คน ซึ่งอาจเป็นโรคไตพิการได้ ซึ่งเมื่อมีโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน ในพื้นที่ที่ปนเปื้อนแคดเมียมส่งเสริมให้ปลูกพืชที่ไม่ใช่ห่วงโซ่อาหาร และน้ำอุปโภคบริโภคใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำห้วยแม่สวดและอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน ดังนั้นจึงควรดำเนินการตรวจสอบปริมาณโลหะหนักตกค้าง ในคนเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินงานของโครงการ

2) วัตถุประสงค์

1. เพื่อติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังสถานการณ์ด้านสาธารณสุขจากโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน
2. เพื่อเฝ้าระวังสุขภาพของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษในสิ่งแวดล้อมที่มีแคดเมียมในร่างกายสูงเกินเกณฑ์

3) หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข โดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก

4) พื้นที่ดำเนินการ

บริเวณโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน จังหวัดตาก และพื้นที่รับประโยชน์

5) งบประมาณดำเนินการ

งบประมาณที่ใช้ในปีงบประมาณ 2564 รวมทั้งสิ้น 500,000 บาท

6) วิธีการดำเนินงาน

กิจกรรมที่ 1 การเฝ้าระวังสุขภาพของประชาชนที่สัมผัสสารหนูในเขตพื้นที่ปนเปื้อน

- 1) รวบรวมผลการตรวจหาปริมาณสารหนูในดินและในน้ำจากหน่วยงานต่าง ๆ ประกอบด้วย สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9 นครสวรรค์ และกรมชลประทาน
- 2) เลือกพื้นที่ ๆ ปริมาณสารหนูมีค่าเกินมาตรฐานดินเพื่อการอยู่อาศัยและการเกษตรมีค่าเกิน 30 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม
- 3) ประสานพื้นที่กลุ่มเป้าหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 4) เก็บตัวอย่างข้าวตรวจหาปริมาณสารหนู
- 5) ตรวจหาปริมาณสารหนูในปัสสาวะกลุ่มเป้าหมายพื้นที่ปนเปื้อน
- 6) เก็บข้อมูลทั่วไปกลุ่มเป้าหมายพื้นที่ปนเปื้อน
- 7) วิเคราะห์ สรุปข้อมูล ทั้งไปและผลการตรวจหาปริมาณสารหนูในข้าวและปัสสาวะกลุ่มตัวอย่าง

8) ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานและเข้าร่วมประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กิจกรรมที่ 2 คืบข้อมูลให้กับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ ประชาชน
กลุ่มเป้าหมาย และกรมชลประทาน

7) ผลการดำเนินงาน

ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนิน จะรายงานผลการดำเนินงานในรายงานผลการปฏิบัติตาม
มาตรการป้องกันแก้ไข และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวด
ตอนบน จังหวัดตาก ฉบับที่ 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ต่อไป

5.2.12 แผนติดตามการปฏิบัติป้องกันแก้ไขและแผนติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

1) หลักการและเหตุผล

กรมชลประทาน ในฐานะหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการพัฒนาแหล่งน้ำตามศักยภาพลุ่มน้ำให้เพียงพอ และจัดสรรน้ำให้กับผู้ใช้น้ำทุกประเภท เพื่อให้ผู้ใช้น้ำได้รับน้ำอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ตลอดจนป้องกันความเสียหายอันเกิดจากน้ำ ซึ่งการทำงานของโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ก็มีผลกระทบเกิดขึ้นตามมาไม่ว่าจะเป็นในด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น โครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่ได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้ดำเนินการก่อสร้างโครงการจะต้องมีแผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและแผนติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบควบคู่ไปกับรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้วย

แผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และแผนติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีนั้น มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามแผนหลายหน่วยงาน ซึ่งแบ่งตามภารกิจของหน่วยงานนั้น ๆ

สำนักบริหารโครงการ ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม จึงได้จัดทำแผนงานติดตามการปฏิบัติการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมขึ้น เพื่อให้เกิดการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และติดตามให้การดำเนินงาน การใช้จ่ายงบประมาณก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

2) วัตถุประสงค์

1. เพื่อติดตามการดำเนินงานโครงการให้เป็นไปตามมาตรการที่เสนอแนะในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และแผนติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด
3. จัดสรรงบประมาณและติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม
4. สรุปผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และแผนติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมเสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติต่อไป

3) หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมชลประทาน โดยสำนักบริหารโครงการ

4) ระยะเวลาดำเนินการ

ติดตามผลตลอดระยะเวลาดำเนินโครงการ

5) วิธีดำเนินงาน

1. พิจารณาและทำความเข้าใจต่อข้อมูลผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม มาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบที่เสนอแนะในรายงานฯ และแผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและแผนติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม
2. พิจารณาแผนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 และแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามแผนปฏิบัติการฯ เสนอแผนงานและงบประมาณ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณประจำปี 2564
3. จัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามแผนที่ได้รับความเห็นชอบ
4. จัดประชุมเพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ ทุก 3 เดือน และประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินงานประจำปีในเดือนกันยายน
5. ลงพื้นที่เพื่อติดตามและให้ข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติตามมาตรการที่เสนอไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
6. จัดทำสรุปผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และแผนติดตามผลกระทบสิ่งแวดล้อม ประจำปี 2564 เสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปีละ 2 ครั้ง (ประจำเดือน กรกฎาคม และมกราคมของปีถัดไป)

6) เกณฑ์ชี้วัดผลสำเร็จของโครงการ

1. ติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามแผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและแผนติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ได้ครบทุกแผนงาน
2. ให้ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และแผนติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการดำเนินงานตามมาตรการในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อให้โครงการเกิดประสิทธิผลสูงสุด

7) ผลการดำเนินงาน

ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนิน จะรายงานผลการดำเนินงานในรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันแก้ไข และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สวดตอนบน จังหวัดตาก ฉบับที่ 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ต่อไป